

STYRET FOR KONTROLLUTVALGSEKRETARIATET FOR ROMSDAL

som omfatter Aukra, Eide, Fræna, Gjemnes, Molde, Nesset, Rauma, Sunndal og Vestnes kommuner

Molde, 29. august 2018

Til styrets medlemmer

MØTEINNKALLING

MØTE NR.: 2/18

TID: 5.9.2018 kl. 09:30

STED: Møterom «Innsikten», 2. et., Molde rådhus (NB! merk møterom)

SAKSLISTE:

UTV. SAKSNR.	TITTEL
ST 09/18	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA STYREMØTE 25. APRIL 2018
ST 10/18	VURDERING AV SEKRETARIATETS MEDLEMSKAP I NKRF OG FKT
ST 11/18	VURDERING AV ANSVARSFORSIKRING
ST 12/18	PLAN FOR INFORMASJONSSIKKERHET OG ARBEID MED TILPASSING TIL GDPR - PERSONVERNOMBUD
ST 13/18	BENCHMARKING AV KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT
ST 14/18	ØKONOMIRAPORT PR. 31. JULI 2018
ST 15/18	BUDSJETT FOR 2019
ST 16/18	KONTROLLUTVALGSEKRETARIATET FOR ROMSDAL ETTER 1.1.2020 - FREMDRIFTSPLN
ST 17/18	REFERAT OG ORIENTERINGER
ST 18/18	EVENTUELT

Dersom det er saker styrets medlemmer ønsker å kommentere, stille spørsmål ved eller ta opp i dette møtet eller i senere møte, kan dette gjøres under **Eventuelt**.

Eventuelle forfall meldes på tlf. 71 11 15 79, evt. mob. 91 37 11 12.

E-post: jane.anita.aspen@molde.kommune.no

Innkallingen går som melding til varamedlemmer som innkalles etter behov.

Stig Holmstrøm (s)
styreleder

Jane Anita Aspen (s)
daglig leder

Kopi:

Medlemskommunene v/ ordfører
Styrets varamedlemmer

Styret
for Kontrollutvalgssekretariatet
for Romsdal

Saksmappe: 2018-1500/02
Arkiv: 026 & 17
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 28.6.2018

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
ST 09/18	Styret for KU-sekretariatet	5.9.2018

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA STYREMØTE 25. APRIL 2018

Daglig leders innstilling

Protokollen fra styremøtet 25. april 2018 godkjennes.

Disse velges til å underskrive protokollen sammen med møteleder:

1.
2.

Saksopplysninger

Protokollen fra møtet er tidligere utsendt, det er ikke fremkommet merknaden til protokollen.

To representanter velges sammen med møteleder til å godkjenne protokollen

Jane Anita Aspen
daglig leder

Styret

for Kontrollutvalgssekretariatet
for Romsdal

MØTEPROTOKOLL

Møte nr: 1/18
Møtedato: 25.4.2018
Tid: Kl. 09.30 – kl. 12:15
Møtested: Møterom «Galleriet», Molde rådhus
Sak nr: 1/18 – 8/18
Møteleder: Stig Holmstrøm

Av styrets medlemmer møtte:

Fræna kommune: Ingvar Hals
Gjemnes kommune: Øyvind Gjøen
Molde kommune: Trygve Grydeland
Rauma kommune: Lars Ramstad, nestleder
Vestnes kommune: Stig Holmstrøm, styreleder

Forfall:

Aukra kommune: Oddvar Hoksnes
Eide kommune: Kåre Vevang
Nesset kommune: Ivar Trælvik
Sunndal kommune: Trond M. H. Riise

Møtende vara:

Aukra kommune: Ole Rakvåg
Eide kommune: Synnøve Egge
Nesset kommune: Jostein Øverås
Sunndal kommune: Odd-Helge Gravem

Ikke møtt:

Fra sekretariatet: Ingen
Jane Anita Aspen, daglig leder
Sveinung Talberg, rådgiver

Av øvrige møtte:

Ingen

Protokollen godkjennes formelt i neste styremøte

Styrelederen Stig Holmstrøm ønsket velkommen og ledet møtet.

Innkalling og sakliste ble godkjent.

TIL BEHANDLING:

UTV. SAKSNR.	TITTEL
ST 01/18	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA STYREMØTE 13. DESEMBER 2017
ST 02/18	ÅRSMELDING FOR 2017
ST 03/18	ÅRSREGNSKAP FOR 2017
ST 04/18	ØKONOMIRAPPORT PR 31.3.2018
ST 05/18	RAMMER FOR LOKALE FORHANDLINGER 2018

ST 06/18	VIDERE ARBEID MED KONTROLLUTVALGSSEKRETARIATET FOR ROMSDAL ETTER 1.1.2020
ST 07/18	REFERAT OG ORIENTERINGER
ST 08/18	EVENTUELT

ST 01/18	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 13. DESEMBER 2017
-----------------	--

Styrets vedtak

Protokollen fra styremøte 13. desember 2017 godkjennes.

Disse velges til å underskrive protokollen sammen med møteleder:

1. Øyvind Gjøen
2. Odd-Helge Gravem

Styrets behandling

Det foreslås at Øyvind Gjøen og Odd-Helge Gravem velges til å underskrive protokollen sammen med møteleder.

Styret fattet enstemmig vedtak i samsvar med omforent forslag fra styrets medlemmer. (9 voterende)

Daglig leders innstilling:

Protokollen fra styremøtet 13. desember 2017 godkjennes.

Disse velges til å underskrive protokollen sammen med møteleder:

1.
2.

ST 02/18	ÅRSMELDING FOR 2017
-----------------	----------------------------

Styrets vedtak

Årsmelding for 2017 godkjennes.

Styrets behandling

Daglig leder svarte på spørsmål fra styremedlemmene.

Det fremkom ikke forslag til endring i årsmeldingen.

Det ble bemerkt at i vedlegget til saksframlegget som viser oversikt over behandlede saker i 2017, så er sak 11/17 merket med «avsluttet». Det korrekte skal være «til videre oppfølging». Dette blir korrigert.

Styret fattet enstemmig vedtak i samsvar med daglig leders innstilling (9 voterende).

Styrets vedtak

Årsregnskap for 2017 for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal godkjennes.

Regnskapsmessig mindreforbruk på kr 261 846,- avsettes til disposisjonsfond i samsvar med vedtektene § 10.

Styrets behandling

Daglig leder svarte på spørsmål fra styremedlemmene til enkelte poster i regnskapet.

Det blir fra styrets side bemerket at selv om det ikke er noe mål å bygge opp et stort disposisjonsfond, så gjør usikkerhet rundt fremtidig organisering at det kan være tjenlig at en har en viss buffer. Styret vil ved behandling av budsjett for 2019 vurdere om det skal budsjetteres med bruk av noe av disposisjonsfondet.

Styret fattet enstemmig vedtak i samsvar med daglig leders innstilling (9 voterende).

Styrets vedtak

Økonomirapport pr. 31.3.2018 tas til orientering.

Styrets behandling

Daglig leder orienterte kort om situasjonen.

Styret fattet enstemmig vedtak i samsvar med daglig leders innstilling. (9 voterende).

Styrets vedtak

1) Det vises til vedtak i styresak 05/15 vedrørende prinsipper for lønnsforhandlinger for KU Sekretariatet

Styret forutsetter at de samme prinsipper leges til grunn ved årets lønnsforhandlinger.

2) Som økonomisk ramme for lønnsfastsettelse, skal det tas utgangspunkt i sentral ramme for årets oppgjør.

Styrets behandling

Styret oppfordret til at daglig leder, før forhandlingene starter, forsøker innhente oversikt over lønnsnivå for noen flere sekretariat.

Det ble fra styreleder fremsatt følgende forslag til vedtak:

1) Det vises til vedtak i styresak 05/15 vedrørende prinsipp for lønnsforhandlinger for KU-Sekretariatet.

Styret forutsetter at de samme prinsipp leges til grunn ved årets lønnsforhandlinger.

2) Som økonomisk ramme for fastsettelse skal det tas utgangspunkt i sentral ramme for årets oppgjør.

Styret fattet enstemmig vedtak i samsvar med forslag fra styreleder. (9 voterende)

Daglig leders innstilling:

Ingen innstilling

ST 06/18	VIDERE ARBEID MED KONTROLLUTVALGSSEKRETARIATET FOR ROMSDAL ETTER 1.1.2020
-----------------	--

Styrets vedtak

Kontrollutvalgslederne i de kommunene som skal sammenslås, oppfordres til å følge opp sak om fremtidig sekretariatsordning for den nye kommunen.

Styrets behandling

Styret diskuterte hvordan dette kunne gjøres. Det oppfordres til at de utvalgslederne som det gjelder, samsnakker. Sekretariatet kan hjelpe til med det formelle rundt klargjøring av sak til kommunestyre/fellesnemd, men kan ikke delta i arbeidet med vurdering og formulering av innstilling.

Styret fattet enstemmig vedtak i samsvar med daglig leders innstilling. (9 voterende).

ST 07/18	REFERAT OG ORIENTERINGER
-----------------	---------------------------------

Styrets vedtak

- 1) Referat- og orienteringssakene tas til orientering.
- 2) Styret ber om at det forberedes en sak til neste styremøte for vurdering av sekretariatets medlemskap i NKRF.
- 3) Styret gir fullmakt til daglig leder, i samråd med styreleder, å utforme høringssvar til veilederne fra NKRF og FKT.

Styrets behandling

Referatsaker:

RS 01/18 **Høring - Forslag til veileder for kontrollutvalgssekretariat**, utsendt fra Norges kommunerevisorforbund (NKRF) 20.3.2018 med høringsfrist: 30.4. 2018.
Utvalget diskuterte om det skulle sendes inn et høringssvar.

Nestleder Lars Ramstad, stilte spørsmål ved om det var naturlig at sekretariatet var medlem i revisorenes medlemsforbund, når sekretariat og kontrollutvalg skal føre tilsyn med revisjonen. Utvalget diskuterte problemstillingen.

Det ble fremmet følgende forslag vedtak:

- 1) *Referat- og orienteringssakene tas til orientering.*
- 2) *Styret ber om at det forberedes en sak til neste styremøte for vurdering av sekretariatets medlemskap i NKRF.*
- 3) *Styret gir fullmakt til daglig leder, i samråd med styreleder, å utforme høringssvar til veilederne fra NKRF og FKT*

RS 02/18 **Høringsutkast - Veileder "Hva kan kontrollutvalget forvente av oppgaveutførelse og kompetanse fra sekretariatet"**, utsendt fra Forum for kontroll og tilsyn (FKT) 4.4.2018 med høringsfrist 16.5.2018.
Utvalget diskuterte om det skulle sendes inn et høringssvar.

Orienteringssaker:

Styret fattet enstemmig vedtak i samsvar med forslag fra styreleder. (9 voterende)

Daglig leders innstilling:

Referat- og orienteringssakene tas til orientering.

ST 08/18	EVENTUELT
-----------------	------------------

Under Eventuelt ble følgende tema tatt opp:

- Statusrapport fra sekretariatet
 - Tidspunkt for utbetaling av styrehonorar
Styret ønsker at styrehonorar utbetales en gang i året.
 - Framleieavtale husleie
Daglig leder informerer om til inngått framleieavtale med Molde Eiendom KF for lokalene i Hamnegt. 35. Avtale til 15.11.2021, med mulighet for 1 års oppsigelse ved organisatoriske endringer.
 - Status for saks- og arkivsystem
Forsinket leveranse av Elements. Tidsplanen er nå at alle ROR-IKT kommunene skal få systemet til 17.9.2018. Sekretariatet vil kunne få installasjon først etter dette. Det er risiko for ytterligere forsinkelser.
 - Hva betyr innføring av GDPR for sekretariatet? Eget personvernombud?
Daglig leder informerte om kontakt med FKT og leder av informasjonssikkerhetsgruppa i ROR-IKT.
 - Opplæringsdag for kontrollutvalgsmedlemmer? Innspill til tema, tidspunkt?
Styret konkluderte med at de ønsker å få til en opplæringsdag i uke 45 (5.-9.11.2018) Innspill til tema ble diskutert, gjerne flere tema er ønskelig.

Noen stikkord som kom frem i diskusjonen:

- Habilitet
- Etikk

- Hvordan jobbe med kompliserte «gamle» saker som kontrollutvalget får henvendelser om?
- Delegasjonsreglement

Daglig leder får ansvar for å sette sammen et program i samråd med styreleder.

- **Erfaringsutveksling**

Styremedlemmene utvekslet erfaring omkring problemstillinger og saker som er aktuelle i kontrollutvalgene.

Lars Ramstad
nestleder

Stig Holmstrøm
leder

Ingvar Hals
styremedlem

Øyvind Gjøen
styremedlem

Trygve Grydland
styremedlem

Ole Rakvåg
varamedlem

Odd-Helge Gravem
varamedlem

Synnøve Egge
varamedlem

Jostein Øverås
varamedlem

Jane Anita Aspen
sekretær

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
ST 10/18	Styret for KU-sekretariatet	5.9.2018

VURDERING AV SEKRETARIATETS MEDLEMSKAP I NKRF OG FKT

Daglig leders innstilling

1. Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal vil fortsette sitt medlemskap i NKRF, inntil videre. Medlemskapet vurderes på nytt i 2020.
2. Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal vil fortsette sitt medlemskap i FKT.

Saksopplysninger

I styremøte 25.4.2018, sak 07/18, ble det gjort følgende vedtak:

2) Styret ber om at det forberedes en sak til neste styremøte for vurdering av sekretariatets medlemskap i NKRF.

Norges kommunerevisorforbund (NKRF) sier i sin årsberetning 2017 at de er en faglig interesseorganisasjon og et serviceorgan for personer og virksomheter som arbeider med revisjon eller tilsyn med kommunal eller fylkeskommunal virksomhet. Forbundets formål er å fremme en sunn utvikling av revisjon og tilsyn i kommunal sektor til beste for kommuner og fylkeskommuner.

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal har medlemskap i NKRF. Medlemskapet ser ut til å ha blitt videreført fra tiden det var en samarbeidsavtale mellom deltakerkommunene. Samarbeidet ble etablert i 2004. Det har ikke blitt gjort noe formelt vedtak om videreføring av medlemskap etter at Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal ble etablert som eget selskap i 2013.

Sekretariatet er også medlem i Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT). FKTs formål, er å være en møte- og kompetanseplass for mennesker som arbeider med kontroll og tilsynsfunksjon i kommuner, Sametinget og fylkeskommuner.

Kontrollutvalgssekretariatet har siden 2006 vært medlemmer i FKT. Medlemskapet er blitt videreført etter at Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal ble etablert som eget selskap i 2013, men det er ikke blitt gjort noe formelt vedtak om dette.

Siden det ikke ser ut til at medlemskap verken i NKRF eller FKT formelt er vedtatt for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal, så vil saksframlegget omhandle begge medlemskapene.

Vedlagt følger:

- NKRFs vedtekter

- FKTs vedtekter

VURDERING

Om NKRF

NKRF ble stiftet i 1945 og er en yrkesfaglig interesseorganisasjon og et serviceorgan som er åpen for alle som arbeider med revisjon av eller tilsyn med kommunal og fylkeskommunal virksomhet. Fra 2005 ble virksomheten utvidet fra å være en ren revisorforening til også å omfatte alle ansatte og virksomheter som ivaretar sekretærtjenester for kontrollutvalgene. NKRF har ca. 550 personlige og 73 bedriftsmedlemmer, herav 37 revisjonsvirksomheter og 36 virksomheter som ivaretar sekretariatstjenester for kontrollutvalg. Medlemsoppslutningen er over 90 % blant revisjonsvirksomhetene og over 80 % blant virksomhetene som ivaretar sekretariatstjenester for kontrollutvalg. Administrasjonen til NKRF har fem ansatte.

NKRF har stor kursvirksomhet. I 2017 arrangert de 18 kurs og konferanser. Kontrollutvalgskonferansen som arrangeres i februar hvert år, er det klart største arrangementet.

NKRF har 7 komiteer som bl.a. forbereder saker til styret: forvaltningsrevisjonskomite, kontrollutvalgskomite, kvalitetskontrollkomite, regnskapskomite, revisjonskomite, selskapskontrollkomite, disiplinærkomite

NKRF gir også ut fagbladet «Kommunerevisoren» og NKRFs administrasjon bidrar med rådgivning til medlemmene.

Strategiplan for perioden 2017-2020 viser følgende satsningsområder:

- Standardsettende (Utvikle veileder for kontrollutvalgssekretariatene og utvikle retningslinjer for samarbeidet mellom revisjon og kontrollutvalgssekretariat)
- Kompetanse (Satsningsområder: digitalisering, strukturendringer i kommunesektoren og profesjonalisering av sekretariatsfunksjonen)
- Styrking av den kommunale egenkontrollen (arbeide for bedre koordinering mellom ulike aktører innen revisjon, tilsyn og kontroll, på nasjonalt og lokalt nivå)
- Interessant samarbeidspartner for administrative og politiske myndigheter (Mer tydelig på hva NKRF kan tilby.)
- Rammevilkår (Kontinuerlig fokus på å styrke kontrollutvalgenes og NKRFs medlemmers rammevilkår. Særsilt fokus på å øve innflytelse på lovverk, forskrifter, regelverk, standarder)
- Omdømme (Bli mer synlig i den offentlige debatten)

Sats for bedriftsmedlemsskap i NKRF 2018 er:

- Kr 7 000 pr. virksomhet pr. år, pluss 4,5 0/00 av virksomhetens omsetning. Summen av den faste og variable delen skal ikke overstige kr 90.000 pr. år.

For Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal utgjør kontingenten i 2018 kr 16 643,-.

Om FKT

Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT) ble etablert 22.11.2005, som en møteplass for kommunale og fylkeskommunale kontrollutvalg og deres sekretariat. Dette som et resultat av at det ble lovfestet at sekretærfunksjonen for kontrollutvalgene skulle være adskilt fra revisjonen. FKT har 200 medlemmer: 168 kommuner, 10 fylkeskommuner og 22 kontrollutvalgssekretariat.

Det var først fra 2017 at sekretariatet for FKT fikk på plass en administrasjon med en egen ansatt (100 % stilling). Før dette kjøpte FKT sekretariatstjenester fra Hordaland fylkeskommune, og i en overgangsperiode før de fikk egen ansatt, så ble det kjøpt sekretariatstjenester fra NKRF.

I 2018 er kostnadene for medlemskap i FKT for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal kr 8 000,-.

I FKT kan også kommuner være medlemmer. Alle våre samarbeidskommuner er nå medlemmer. Kontingent differensiert slik:

Kommune 0-5 000 innbyggere	Kr 3 500,-
Kommune 5 001-10 000 innbyggere	Kr 6 000,-
Kommune 10 001-20 000 innbyggere	Kr 8 000,-
Kommune 20 001-50 000 innbyggere	Kr 10 000,-
Kommune med mer enn 50 000 innbyggere	Kr 12 000,-
Fylkeskommuner	Kr 12 000,-
Sekretariat	Kr 8 000,-

Forumet sine primære oppgaver:

- Styrke kontrollutvalgene og sekretariatenes arbeid med kontroll og tilsyn
- Være pådriver i arbeidet med faglig utvikling av kontrollutvalgene og sekretariatene
- Være en arena for erfaringsutveksling
- Styrke kontrollutvalgene og sekretariatenes kompetanse som bestiller av revisjonsoppdrag.

FKT arrangerer årlig fagkonferanse for kontroll og tilsyn og arrangerer samlinger for ansatte i sekretariat. De er høringsinstans og får komme med innspill til sentrale myndigheter i spørsmål som angår kontroll og tilsyn. FKT gir også informasjon om nyheter og aktuelle saker til medlemmene, veileder og bidrar med informasjonsmaterieil til opplæring av kontrollutvalg.

Fordeler og ulemper for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal å være medlem i NKRF

Fordeler:

- Felles arena for tilsyn og kontroll i kommunene
- En medlemsorganisasjon med stor kompetanse
- Tilgang på revisjonsstandarder

Ulemper:

- Uavhengighet i forhold til revisjon
- Revisorer er med å sette standarder for hvordan sekretariatene skal arbeide
- Krav om årlig kompetanseheving for sekretariatsmedlemmer

Fordeler og ulemper for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal å være medlem i FKT

Fordeler:

- Hovedfokus på kontrollutvalg og sekretariat
- Erfaringsutveksling og faglig utvikling
- Styrke kontrollutvalgene og sekretariatenes kompetanse som bestiller av revisjonsoppdrag.

Ulemper:

- Foreløpig en lite utviklet organisasjon
- Sårbar i forhold til kapasitet og kompetanse.

Kontrollutvalgene skal utøve en tilsynsfunksjon overfor revisjonen og skal følge opp at kommunen får de revisjonstjenester de skal ha. Dette tilsier en viss avstand og uavhengighet i forhold til revisjonen. Spørsmålet er om en har en slik avstand og uavhengighet når sekretariatet er medlem av samme organisasjon som revisorene?

Samtidig har kontrollutvalg, sekretariat og revisor et felles mål om å sikre at innbyggerne får tjenester de har krav på og at ressursene forvaltes på en effektiv måte i samsvar med kommunestyrenes forutsetninger. For at kontrollutvalget skal være i stand til å ivareta sin funksjon, så er det avhengig av bistand og tjeneste fra både sekretariat og revisor. Det er da viktig å ha god dialog, gjensidig forståelse og klar ansvars- og oppgavefordeling mellom sekretariat og revisjonen. Kanskje er det da en fordel å møtes på de samme arenaer?

Daglig leder ser at det prinsipielt kan være uheldig at sekretariatene er medlem av samme organisasjon som revisorene, når en av oppgavene som kontrollutvalgene har nettopp er å drive tilsyn med revisjonen. Samtidig gir medlemskapet oss en god innsikt i revisjonens kvalitetssystem og standarder og det gir en felles arena for kontroll og tilsynsarbeidet i kommunene.

NKRF sin organisasjon oppleves som solid og faglig sterk, preget av lang erfaring. Den gir en trygghet i arbeidet for daglig leder.

NKRF har i årsmøte 2018 vedtatt at personlige medlemmer i NKRF fra sekretariatene skal ha det samme krav om obligatorisk etter- og videreutdanning som oppdragsansvarlige revisorer. Innenfor en 3-års periode er det krav om å gjennomføre nødvendig etter- og videreutdanning innenfor relevante fagområder med til sammen 105 timer. Daglig leder ser det som helt nødvendig at det drives kompetanseutvikling for sekretariatets ansatte, men er noe skeptisk til at det settes det samme etter- og videreutdanningskravet som til oppdragsansvarlige revisorer, samt at det er NKRF som skal vurdere om etter- og videreutdanningen er relevant.

FKT er en organisasjon, som siden de ikke har hatt et eget sekretariat/administrasjon, fremdeles er i startgropa. Den utviklingen som har skjedd med dagens styreleder og ansettelse av en egen generalsekretær i 2017, er veldig positiv. Daglig leder vurderer at organisasjonen har potensiale til å være den trygghet som kontrollutvalgene og sekretariatet trenger. Frem til nå har organisasjonen i stor grad vært drevet som et dugnadsarbeid. Organisasjonen har en målsetning om å øke medlemsmassen slik at de får økte inntekter til videreutvikling. Daglig leder ser det som naturlig at sekretariatet er medlem i FKT, da det er den medlemsorganisasjonen som er målrettet for kontrollutvalg og sekretariat.

FKT har i 2018 utarbeidet veileder «Sekretariat for kontrollutvalg». Også NKRF holder på å utvikle en veileder for sekretariatenes arbeid. De har i 2018 hatt ute på høring veilederen; «Veileder for god skikk og praksis for kontrollutvalgssekretariatene». Denne er ikke ferdigstilt etter høringsrunden.

Daglig leder vurderer at før FKT har greid å bygge seg opp til å bli en mer solid organisasjon, så anbefales det å fortsette sekretariatets medlemskap også i NKRF. Daglig leder vil anbefale at utmelding fra NKRF blir tatt opp til ny vurdering i 2020.

Jane Anita Aspen
daglig leder

NKRFs vedtekter

§ 1 FORBUNDETS VIRKEOMRÅDE

Norges Kommunerevisorforbund er en yrkesfaglig landssammenslutning og et serviceorgan som er åpen for alle (ansatte og virksomheter) som arbeider med revisjon av eller tilsyn med kommunal og fylkeskommunal virksomhet.

§ 2 FORMÅL

Norges Kommunerevisorforbund har som formål å fremme en sunn utvikling av revisjon og tilsyn i kommunal sektor til beste for kommuner og fylkeskommuner, herunder å:

- heve den faglige standarden
- ivareta etiske prinsipper
- bedre medlemmenes faglige kompetanse
- spre informasjon av faglig interesse
- informere om og markedsføre revisjon av og tilsyn med kommunal virksomhet
- sikre kvaliteten i arbeidet, herunder bl.a. ved en obligatorisk forbundsbasert kvalitetskontroll av revisjonsarbeidet
- styrke de kollegiale forhold
- ivareta interessene for revisjon og tilsyn i kommunal sektor overfor myndighetene.

NKRF skal som serviceorgan:

- gi råd og veiledning
- gi informasjon
- tilby kurs og etterutdanning.

§ 3 MEDLEMSKAP

Rett til personlig medlemskap har alle som arbeider med revisjon av eller tilsyn med kommunal virksomhet.

Rett til bedriftsmedlemskap har alle virksomheter som arbeider med revisjon av eller tilsyn med kommunal virksomhet.

Bedriftsmedlemskap er pliktig når virksomhetens daglige leder eller oppdragsansvarlige revisorer i virksomheten er personlig medlem og gir rettigheter og plikter i forhold til servicefunksjonen. Bedriftsmedlemskap krever minst ett personlig medlem.

Pensjonister kan opprettholde sitt medlemskap.

§ 4 LOKALFORENINGENE

En lokalforening med tilknytning til NKRF kan omfatte ett eller flere fylker eller deler av fylker. Den enkelte lokalforening bestemmer selv hvordan den skal organiseres. Lokalforeningens vedtekter kan ikke være i strid med forbundets vedtekter og de fastsatte normalvedtekter for lokalforeninger. Vedtektene skal godkjennes av NKRFs styre.

Foreningene skal uttale seg om de spørsmål som styret ønsker opplysninger om, og er forbundets stedlige instans.

Lokalforeningene kan på eget initiativ ta opp saker som ønskes behandlet av styret eller forbundets faste komiteer.

§ 5 FORBUNDETS BESTEMMENDE ORGANER

1. Årsmøtet
2. Styret

§ 6 ÅRSMØTET

Årsmøtet er forbundets høyeste myndighet.

Ordinært årsmøte holdes hvert år på sted og til tid som fastsettes av styret.

Vanligvis skal møtet holdes innen utgangen av juni måned. Tiden for møtet skal fastsettes senest 8 uker før det holdes. Innkalling med utkast til foreløpig saksliste skal gjøres tilgjengelig for medlemmene med minst 4 ukers varsel.

Sakspapirene gjøres tilgjengelig for medlemmene senest 10 dager før årsmøtet.

Saker som ønskes lagt fram for årsmøtet, må være sendt inn til styret senest 6 uker før årsmøtet blir holdt.

Styret kan avgjøre om også forslag som kommer inn senere skal behandles.

Årsmøtet skal vedta den endelige sakslisten for møtet.

Årsmøtet velger først:

- A. møtedirigent og varadirigent
- B. møtesekretær
- C. fullmaktskomite
- D. 2 medlemmer til å gjennomgå og underskrive møteprotokollen sammen med dirigenten og møtesekretæren.

Ellers skal sakslisten omfatte:

1. Beretning fra styret - herunder også beretninger fra de enkelte komiteer
2. Regnskap med revisjonsberetning, herunder særskilt regnskap for kvalitetskontrollkomiteen
3. Andre saker som styret legger frem eller innsendte forslag i samsvar med 5^l. ledd
4. Budsjett for neste år samt fastsetting av kontingenter for neste år, jf. § 9, og godtgjøring til NKRFs tillitsvalgte, jf. § 10
5. Budsjett for kvalitetskontrollkomiteen
6. Valg av leder og nestleder i styret
7. Valg av styremedlemmer med varamedlemmer i samsvar med § 10

8. Valg av 2 revisorer, jf. § 15
9. Valg av komiteer i samsvar med § 13
10. Andre valg som årsmøtet måtte bestemme.

Årsmøtet treffer sine vedtak med alminnelig flertall. Ved stemmelikhet - bortsett fra valg - er møtedirigentens stemme avgjørende.

Ved valg av tillitsverv kreves flertall av de stemmer som er avgitt. Dersom ingen får flertall ved første avstemming, holdes ny avstemming. Den som har fått flest stemmer ved denne avstemming, anses valgt. Det kan før ny avstemming gjøres vedtak om at det bare skal stemmes på to eller flere av dem som ved første avstemming har fått høyeste stemmetall. Dersom valget fremdeles ikke er avgjort fordi flere har fått like mange stemmer, treffes avgjørelsen ved loddtrekning.

1) Trykkfeil endret fra 3. til 5. ledd 10. mai 2011.

§ 7 EKSTRAORDINÆRT ÅRSMØTE

Ekstraordinært årsmøte innkalles når minst 2 av styrets medlemmer eller når minst 10% av de personlige medlemmene eller 10 bedriftsmedlemmer krever det. Det innkalles med minst 14 dagers varsel. Møtet kan bare behandle de saker som var årsak til innkallingen. Saksliste må sendes sammen med innkallingen.

§ 8 REPRESENTASJON

På årsmøtet skal fullmaktskomiteen gjøre kjent hvor mange stemmeberettigede av personlige medlemmer og bedriftsmedlemmer som er til stede.

Kontingent skal være innbetalt til NKRF senest 30 dager før årsmøtet for å kunne avgi stemme på årsmøtet.

Et personlig medlem har en stemme, og kan i tillegg ha inntil 5 personlige fullmakter. Styret kan fastsette frist for innmelding av personlige fullmakter i forkant av årsmøtet.

Et bedriftsmedlem har fra 1 til 3 stemmer, og inndeles i 3 kategorier etter kontingentens størrelse, fordelt slik:

- Kategori A: inntil 20 000 -> 1 stemme
- Kategori B: 20 001-50 000 -> 2 stemmer
- Kategori C: 50 001-90 000 -> 3 stemmer

Bedriftsmedlemskap gir ikke rett til å representere andre bedriftsmedlemmer etter fullmakt.

Bedriftsmedlemmer kan la seg representere med annen ansatt enn daglig leder/oppdragsansvarlig revisor.

§ 9 FORBUNDSKONTINGENT

- Årsmøtet fastsetter kontingent for personlige medlemmer og bedriftsmedlemmer.
- Kontingent innbetales etter de frister som fastsettes av styret.
- Æresmedlemmer og pensjonister fritas for kontingent.

- Utmelding må skje skriftlig innen 01.01. eller 01.07, ellers må kontingent betales også for det halvår som følger etter utmeldingen.
- Medlemmer som etter purring ikke har betalt kontingent for tidligere år, betraktes som strøket.

§ 10 STYRET

Forbundet ledes av et styre på 5 medlemmer, hvorav 2 hhv. 3 annet hvert år, velges for 2 år.

Valgene foretas av årsmøtet. Lederen og nestlederen velges først ved særskilt valg. Deretter velges 3 styremedlemmer og 2 varamedlemmer i prioritert rekkefølge.

Styret er vedtaksført når minst 3 medlemmer møter. Ved stemmelikhet gjør lederens stemme utslaget.

Det skal føres protokoll fra møtene.

Går noen av de valgte styremedlemmene ut av forbundet, tiltrer varamedlemmene for resten av perioden.

Årsmøtet bestemmer gjennom budsjettbehandlingen om forbundets tillitsvalgte skal ha godtgjøring for sitt arbeid. For møter og reiser dekkes skyss- og kostgodtgjøring etter KS' satser.

§ 11 STYRETS MYNDIGHETSOMRÅDE

Ut over det som går fram av foranstående, skal styret:

1. Behandle og innstille beretning og regnskap for foregående periode.
2. Behandle og godkjenne forslag og utredninger fra komiteer oppnevnt av årsmøtet.
3. Fastsette standarder m.v. knyttet til god kommunal revisjonsskikk og god kommunal revisorskikk.
4. Forberede og innkalle årsmøtet i samsvar med §§ 6 og 7.
5. Avgi uttalelser på forbundets vegne.
6. Oppnevne personer til å representere forbundet.
7. Foreta nødvendige suppleringsvalg for tillitsvalgte som er fratrådt.
8. Oppnevne arbeidsgrupper til å forberede/utrede saker for styret.
9. Avgjøre tvister om tolkning av forbundets og lokalforeningens vedtekter
10. Være ankeinstans for saker avgjort av disiplinærkomiteen
11. Avgjøre organisasjonsmessige tvister som ikke direkte kan klargjøres med grunnlag i vedtektene.
12. Styret ansetter daglig leder og øvrige medarbeidere og fastsetter deres lønn og arbeidsvilkår for øvrig. Ansettelse av medarbeidere og fastsetting av lønns- og arbeidsvilkår for dissc, kan delegeres til daglig leder.

§ 12 DAGLIG LEDER

Daglig leder har møteplikt og talerett på styremøtene, og kan la seg representere med annen ansatt.

Daglig leder skal til enhver tid holde styret orientert om alle forhold av betydning for virksomheten og om økonomi og personalforhold.

Vedkommende skal rapportere til styret på en slik måte og så ofte som situasjonen tilsier det og styret for øvrig måtte bestemme.

Daglig leder har det administrative ansvar for forbundets løpende drift og det faglige og administrative ansvar for servicefunksjonen.

§ 13 OPPNEVNING AV KOMITEER OG REVISORER

Etter forslag fra valgkomiteen velger årsmøtet disse komiteer:

- A. Disiplinærkomite
- B. Kvalitetskontrollkomite
- C. Hederstegnkomite
- D. Revisjonskomite
- E. Regnskapskomite
- F. Forvaltningsrevisjonskomite
- G. Kontrollutvalgskomite
- H. Selskapskontrollkomite

Komiteene består av 3 medlemmer som velges for 2 år, hvorav 2 hhv. 1 annet hvert år.

Valgkomiteen innstiller også på valg av to revisorer for 2 år, hvorav 1 velges annet hvert år. En vararevisor velges for ett år.

Etter forslag fra styret velger årsmøtet valgkomite bestående av tre medlemmer for ett år.

Årsmøtet utpeker lederne. Det velges ett varamedlem med unntak for kvalitetskontrollkomiteen, der det velges 2 varamedlemmer – 1 blant regnskapsrevisorene og 1 blant forvaltningsrevisorene. Styret kan fastsette reglement for komiteene.

§ 14 FORBUNDETS HEDERSTEGN

Personer som gjennom en årrekke har utført aktiv innsats for forbundet eller dets medlemmer, kan tildeles forbundets hederstegn i gull eller sølv med diplom. Gullmerket tildeles kun medlemmer av forbundet, mens sølvmerket kan tildeles også ikke-medlemmer.

Hederstegnkomiteen legger fram forslag om tildeling av forbundets hederstegn for styret til avgjørelse. Utdeling bør skje i forbindelse med et årsmøte.

Æresmedlemmer utnevnes av årsmøtet etter innstilling fra styret.

§ 15 REGNSKAP OG REVISJON

Forbundets regnskap føres etter regnskapsloven.

Regnskapet skal undertegnes av styret.

Revisor avgir revisjonsberetning til årsmøtet.

§ 16 SUSPENSJON

Styret kan suspendere tillitsvalgte fra sine tillitsverv. Disiplinærkomiteens uttalelse skal innhentes før styret fatter sitt vedtak. Suspensjonsvedtak forelegges årsmøtet til orientering. Vedkommende skal gis anledning til å gi skriftlig og/eller muntlig redegjørelse for styret.

§ 17 EKSKLUSJON

Gjør et medlem seg skyldig i handling eller atferd innenfor eller utenfor organisasjonen til skade for organisasjonens interesser eller anseelse, har styret rett til å ekskludere vedkommende. Disiplinærkomiteens uttalelse skal innhentes før styret fatter sitt vedtak. Et ekskludert medlem kan anke saken inn for årsmøtet uten at anken har oppsettende virkning. Vedkommende skal gis anledning til å gi skriftlig og/eller muntlig redegjørelse overfor årsmøtet.

§ 18 VEDTEKTSENDRINGER

Forslag til endringer i disse vedtekter må sendes inn til styret i samsvar med § 6. Forslaget må oppnå minst 2/3 flertall av årsmøtets samlede stemmetall for å bli vedtatt.

§ 19 OPPLØSNING

Oppløsning av Norges Kommunerevisorforbund kan bare gjennomføres på ordinært årsmøte, og vedtaket krever minst 2/3 av årsmøtets samlede stemmetall. Det samlede stemmetall må utgjøre minst 30% av medlemsmassen (totalt antall stemmer).

Beslattes forbundet oppløst, skal årsmøtet vedta anvendelse av forbundets midler til et formål som fremmer en sunn utvikling av revisjon og tilsyn i kommunal sektor til beste for kommuner og fylkeskommuner.

§ 20 IKRAFTTREDEN

Vedtektene trer i kraft umiddelbart etter årsmøtets vedtak. Vedtektene ble sist endret ved årsmøtets vedtak 11. juni 2017.

VEDTEKTER

1. FORMÅL.

Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT) har som formål å være en møte- og kompetanseplass for mennesker som arbeider med kontroll og tilsynsfunksjon i kommuner, Sametinget og fylkeskommuner.

2. MEDLEMMER.

De kommunale og fylkeskommunale kontrollutvalgene, Sametinget sin kontroll- og konstitusjonskomité, samt sekretariatene for disse, kan være medlemmer i forumet.

3. HOVEDOPPGAVER.

Forumet sine primære oppgaver er:

- Styrke kontrollutvalgene og sekretariatene sitt arbeid med kontroll og tilsyn
- Være pådriver i arbeidet med faglig utvikling av kontrollutvalgene og sekretariatene.
- Være en arena for erfaringsutveksling.
- Styrke kontrollutvalgene og sekretariatene sin kompetanse som bestiller av revisjonsoppdrag.

Andre oppgaver kan være:

- Sette kontrollutvalgene i stand til å foreta best mulig prioritering av revisjonsoppgaver.
- Være en pådriver i arbeidet med å utvikle metoder og retningslinjer.
- Synliggjøre overfor omverdenen, hvor viktig kontroll og tilsynsfunksjonen er.
- Være et serviceorgan for kontrollutvalg og sekretariat.
- Være talerør overfor myndighetene, herunder å gi høringsvar.

4. KONTINGENT.

Hvert medlem betaler en årlig kontingent, som blir fastsatt av årsmøtet. Kontingenten blir gradert etter innbyggertallet som kontrollutvalget og sekretariatet representerer.

5. ÅRSMØTE.

Årsmøtet er høyeste organ i forumet. Ordinært årsmøte blir holdt hvert år - første gang i 2006. Årsmøtet blir holdt så tidlig som mulig i året, og senest innen utgangen av juni. Styret eller styrelederen innkaller til årsmøte, og det gjelder slike regler og frister:

- Innkalling blir sendt innen ti uker før årsmøtet.
- Saker som medlemmene ønsker reist på årsmøtet, må være styret i hende seks uker før møtedagen.
- Styret kan selv legge frem saker for årsmøtet.
- Sakspapir blir senest sendt ut to uker før møtet.

Medlemmene avgjør selv hvem som skal representere seg på årsmøtet. Kontrollutvalg og sekretariat har en stemme hver, med tale-, forslags- og stemmerett. Styremedlemmer har kun stemmerett når de representerer ett medlem, men likevel ikke i saker om årsmelding og regnskap. Ved likt stemmetall, blir dirigenten sin stemme avgjørende.

Sekretariat:

FKT
Postboks 41 Sentrum
0101 Oslo
fkt@fkt.no

Telefon
41471166

www.fkt.no
Twitter: @FKT_no
Bank: 0539 43 90447
Org. nr. 989 545 159

Til behandling foreligger:

- Valg av dirigent, to referenter og to som underskriver protokollen.
- Innkalling.
- Sakslisten.
- Styret sin årsmelding.
- Regnskap og revisor sin melding.
- Fastsetting av kontingent.
- Budsjett og handlingsplan for påfølgende år.
- Innkomne saker.
- Vedtektsendringer.
- Separate valg av:
 - Leder og nestleder i styret (2 år), herav en fra kontrollutvalgene og en fra sekretariatene, valgt i partallsår, etter forslag fra valgkomiteen.
 - 2 styremedlemmer og 2 vara fra kontrollutvalgene (2 år), valgt i partallsår, etter forslag fra valgkomiteen.
 - 2 styremedlemmer og 2 vara fra sekretariatene (2 år), valgt i oddetallsår, etter forslag fra valgkomiteen.
 - Valgkomite med leder, nestleder, to medlemmer og to varamedlemmer, etter forslag fra styret. (Funksjonstid i 2 år, der 2 repr. og en vara fra sekretariatene er på valg i oddetallsår og to medlemmer og en vara fra kontrollutvalgene i partallsår.
 - Revisor, etter forslag fra styret. (Årlig valg).

Det kan innkalles til ekstraordinært årsmøte, dersom 1/3 av medlemmene eller flertallet i styret, krever det.

6. STYRE.

Styret er sammensatt av 6 personer, derav 3 rekruttert fra kontrollutvalgene og 3 fra sekretariatene. Det er 2 varamedlemmer fra kontrollutvalgene og 2 vara fra sekretariatene. Leder har dobbeltstemme ved stemmelikhet.

Styret har ansvar for drift og virke i forumet mellom årsmøtene, og sørger selv for sitt sekretariat. De kan sette ned utvalg og komiteer, når det er behov for det.

Styret er vedtaksfør dersom minst 4 av medlemmene er til stede. Dersom minst 3 av styrets medlemmer gjør krav om det, skal det kalles inn til styremøte.

Ytterligere saksbehandlingsregler for styret, fastsetter styret selv.

7. ENDRING AV VEDTEKTENE.

Vedtektene kan endres av årsmøtet, og det gjelder slike regler og frister:

- Forslag om vedtektsendringer skal være styret i hende senest seks uker før årsmøtet.
- Det blir bare fattet vedtak for den del av vedtektene, der det er mottatt forslag om vedtektsendring.
- Vedtak må da fattes ved at minst to tredjedeler av de fremmøtte slutter seg til forslaget.

8. OPPLØSING AV FORUMET.

Forumet blir oppløst dersom $\frac{3}{4}$ av årsmøtet sine delegater krever det.

Beslattes forumet oppløst, skal årsmøtet vedta anvendelse av forumets midler til et formål som styrker kontrollutvalgene og sekretariatene sitt arbeid.

Disse vedtektene ble vedtatt på FKT sin stiftelsessamling, 22.11.05, med endring på årsmøtet 08.06.06, 02.06.10, 03.06.14 og 07.06.16.

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
ST 11/18	Styret for KU-sekretariatet	5.9.2018

VURDERING AV ANSVARSFORSIKRING

Daglig leders innstilling

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal velger å følge styret i NKRFs anbefaling knyttet til ansvarsforsikring.

Saksopplysninger

Norges kommunerevisor (NKRF) har mottatt en juridisk vurdering om forsikring for bedriftsmedlemmer – både med hensyn til plikter og behov. Det er opplyst at det vil komme en anbefaling fra styret, og det vurderes om det skal inngås en rammeavtale om ansvarsforsikring for NKRFs medlemmer.

Vedlagt følger:

- Vurdering for NKRF angående forsikringsplikt for kommunal revisjon samt behov for ansvarsforsikring, brev datert 31.1.2018 fra Advokatfirmaet DSA as til NKRF.
- Vurdering for NKRF angående forsikringsplikt for kommunal revisjon samt behov for ansvarsforsikring, brev datert 7.12.2017 fra Advokatfirmaet DSA as til NKRF.

VURDERING

Den juridiske vurderingen, datert 31.1.2018, inneholder også en vurdering av om kontrollutvalgssekretariatene bør ha ansvarsforsikring. I den sammenheng blir det trukket frem at dersom et sekretariat ikke påser at en sak er «forsvarlig utredet», er dette et forhold som etter omstendighetene vil kunne lede til erstatningsansvar. Det vises i brevet datert 31.1.2018 til noen eksempler på slike situasjoner. Advokatfirmaet DSA as vurderer at kontrollutvalgssekretariatene utfører oppgaver som tilsier at de burde være forsikret mot ansvar. Som argument mot behovet for forsikring trekker advokatfirmaet frem at det kan anføres at det er lite sannsynlig at en kommune vil saksøke et sekretariat der de selv er deltaker, men de mener dette ikke er et tungtveiende argument.

Advokatfirmaet DSA as konkluderer med at behovet for forsikring i forbindelse med kontrollutvalgssekretariatsfunksjon beror på risiko for at det kan oppstå økonomisk tap som følge av feil under utførelse av oppdraget.

Som opplyst innledningsvis er det informert om at det vil komme en anbefaling fra styret i NKRF, og det vurderes om det skal inngås en rammeavtale om ansvarsforsikring for NKRFs medlemmer.

Daglig leder vil anbefale å følge styret i NKRFs anbefaling knyttet til ansvarsforsikring.

Jane Anita Aspen
daglig leder

Norges Kommunerevisorforbund
v/ Rune Tokle
Postboks 1417 Vik
0115 OSLO

Sendt per e-post

Oslo, 7. desember 2017

Saknr: 3184
Ansvarlig advokat: Pål Martin Sand

VURDERING FOR NKRF ANGÅENDE FORSIKRINGSPLIKT FOR KOMMUNAL REVISJON SAMT BEHOV FOR ANSVARSFORSIKRING

1. Innledning

Vi viser til henvendelse om vurdering av forsikringsplikt og behov for ansvarsforsikring for kommunal revisjon. I forbindelse med vurderingen har det blitt avholdt et oppstartsmøte 17. oktober 2017, samt at Advokatfirmaet DSA har deltatt på NKRFs lederkonferanse 25. oktober 2017. I tillegg har vi hatt samtaler med flere kommunerevisorer om aktuelle problemstillinger.

Hovedspørsmålet som vi har fått oss forelagt er om kommunerevisorer har forsikringsplikt for deler av utførelsen av sitt arbeid, herunder revisjon som omfattes av revisorloven. Dette behandles i punkt 3 nedenfor. For det tilfelle at det ikke er forsikringsplikt, er det reist spørsmål om kommunerevisorer likevel bør ha forsikring. Dette behandles i punkt 4 nedenfor.

2. Bakgrunn

Det er i hovedsak fem «grupper» av revisorer som utfører kommunalt revisjonsarbeid:

- Revisorer ansatt i kommunene
- Revisorer i revisjonsforetak organisert som interkommunale selskap
- Revisorer i kommunale samvirkeforetak
- Revisorer i interkommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27
- Revisorer fra private revisjonsselskaper

Revisorer fra private revisjonsselskaper behandles ikke i denne vurderingen. De fire øvrige gruppene omtales i fellesskap som «kommunal revisjon» som fellesbetegnelse i det følgende.

Verken kommuneloven §§ 78 og 79 og eller revisjonsforskriften, som regulerer kommunale revisorers arbeid, inneholder bestemmelser om erstatningsansvar eller forsikring/sikkerhetsstillelse. Spørsmålet er heller ikke tatt opp i NOU 2016:4 *Ny kommunelov*. I motsetning til revisorloven inneholder heller ikke lovverket som regulerer kommunale revisorers virksomhet særskilte bestemmelser om erstatning. Dette ble så vidt drøftet i Ot.prp. nr. 70 (2002-2003) s. 39:

«Når det gjelder spørsmålet om erstatningsansvar (...) ville det være en prinsipiell nyskapning å ta inn bestemmelser om dette i kommuneloven for kommunalt ansatte revisorer, eller revisorer ansatt i interkommunale enheter. Det eksisterer ikke et slikt særskilt ansvar i dag, utover det helt generelle

culpa-ansvaret (uaktsomhetsansvaret). (...)

Dersom det skulle etableres full likhet med hensyn til erstatningsansvar for revisorer som utfører revisjon av kommuner - enten de er ansatt i kommunen, en interkommunal enhet eller i et revisjonsfirma, ville dette etter departementets oppfatning kreve ytterligere utredning. Det er derfor ikke foreslått regler om erstatningsansvar for revisorer ansatt i kommunen. En eventuell slik utredning bør bl.a klargjøre det nærmere omfang av dette problemet.» (Understreket her)

En slik ytterligere utredning som nevnes i Ot.prp.nr. 70 (2002-2003) er oss bekjent ikke gjennomført.

I tillegg til å revidere kommuner, reviderer kommunale revisorer også andre enheter, herunder stiftelser, interkommunale selskaper, kommunale foretak, kirker, legater, m.v. For det tilfelle at revisjon av disse enhetene faller inn under revisorlovens anvendelsesområde, som inneholder nærmere regulering av erstatningsansvar, mm., har det oppstått spørsmål om utøvelse av denne type revisjonsarbeid medfører forsikringsplikt.

3. Forsikringsplikt

3.1. Innledning

Det følger av revisorloven § 1-1 annet ledd at «*Revisjon av revisjonspliktiges årsregnskap skal foretas i samsvar med bestemmelsene i denne lov*». Revisjonsplikten er regulert i revisorloven § 2-1 første ledd:

«Regnskapspliktige etter regnskapsloven § 1-2 første ledd skal påse at årsregnskapet revideres av en registrert revisor eller statsautorisert revisor i samsvar med § 2-2 (revisjonsplikt) når ikke annet er bestemt i eller i medhold av lov.»

Hvorvidt man er revisjonspliktig beror således på om man er regnskapspliktig etter regnskapsloven § 1-2. Dette utgangspunktet begrenses av revisorloven § 2-1 annet ledd som gjør unntak fra revisjonsplikt for virksomheter med årlige driftsinntekter under fem millioner kroner. Dette unntaket gjelder likevel ikke «*når revisjonsplikt følger av annen lov eller forskrift gitt med hjemmel i lov*», jf. revisorloven § 2-1 fjerde ledd.

Eventuell revisjonsplikt som følge av at man er regnskapspliktig etter regnskapsloven § 1-2 vil i tilfelle medføre at revisorloven kommer til anvendelse. Dette innebærer bl.a. at revisjonsoppdraget skal utføres av en ansvarlig revisor, jf. revisorloven § 2-2, og at ansvarlig revisor må oppfylle kravene i revisorloven §§ 3-2 til 3-4 og § 3-7, herunder krav til sikkerhetsstillelse.

Det følger av revisorloven § 3-7 nr. 4 at ansvarlig revisor skal ha «*nødvendig sikkerhet for mulig ansvar etter kapittel 8 [erstatningsansvar] (...)*». Videre følger det av revisorforskriften § 3-1 at sikkerhetsstilleren skal innestå for oppfyllelse av revisors erstatningsansvar. Sikkerheten skal være minst 5 millioner kroner, jf. revisorforskriften § 3-3.

Bestemmelsen innebærer imidlertid ikke at det er et krav til forsikring, kun et krav om *sikkerhetsstillelse*. Kravet til forsikring for revisorer er først og fremst et obligatorisk krav som stilles for medlemskap i revisorforeningen. Lovbestemt forsikringsplikt ble vurdert i NOU 1997:9 *Om revisjon og revisorer*:

«Et siste punkt som Utvalget påpeker i denne forbindelse er spørsmålet om det bør innføres en lovpålagt forsikringsordning for revisorer. Revisorforeningene har i dag gjennomført tvungne forsikringsordninger for sine medlemmer. Spørsmålet om lovpålagt forsikringsdekning for revisorer burde etter Utvalgets oppfatning sees i sammenheng med tilsvarende spørsmål for foretakets ledelse. En lovpålagt ordning som bare berører revisorene, vil lett føre til at foretaksledelsens ansvar skyves til

side og at man i erstatningstilfeller fokuserer ensidig på revisor. Utvalget finner det uansett viktig å beskytte den skadelidte best mulig og foreslår innført obligatorisk sikkerhetsstillelse for alle revisorer som påtar seg egne revisjonsoppdrag eller blir utpekt som ansvarlig revisor på oppdrag i revisjonsselskap.»

Finansdepartementet har uttalt at de antar at tilfredsstillende sikkerhetsstillelse kan stilles som en ansvarsforsikring, jf. Ot. prp. nr. 75 (1997-1998) pkt. 6.8.5. Henvisningen i § 3-7 nr. 4 til «mulig ansvar etter kapittel 8» innebærer imidlertid en forutsetning om at sikkerhetsstillelsen dekker forsett og grov uaktsomhet, i motsetning til alminnelige ansvarsforsikringer som normalt ikke dekker forsett. Dette kommer da som supplement til personlig ansvarsforsikring.

Kravet om sikkerhetsstillelse er for øvrig foreslått opphevet i NOU 2017:15 Revisorloven punkt 24.2.6:

«Utvalget foreslår å oppheve det gjeldende kravet om at revisor skal stille sikkerhet for mulig erstatningsansvar. Utvalget vil verken beholde det gjeldende kravet om å stille garanti til fordel for skadelidte eller erstatte dette med en tvungen ansvarsforsikring. Det vises til omtalen i punkt 19.7.2. Revisorer vil fortsatt ha behov for og kostnader knyttet til ansvarsforsikring. Opphevelsen vil imidlertid medføre reduserte kostnader til administrasjon av en lovpliktig ordning og til garantistillelser.»

Spørsmålet er etter dette om de forskjellige oppdragene som utføres av kommunal revisjon faller inn under revisorlovens anvendelsesområde, slik at kravene til ansvarlig revisor må oppfylles, jf. revisorloven §§ 3-2 til 3-4 og § 3-7, herunder krav til sikkerhetsstillelse.

Vi vil nedenfor vurdere hvorvidt det foreligger forsikringsplikt for kommunal revisjon ut fra hvilke juridiske enheter de reviderer.

3.2. Utførelse av ulike revisjonsoppdrag

3.2.1. Interkommunale selskaper

Interkommunale selskaper har regnskapsplikt etter regnskapsloven, med mindre det er bestemt i selskapsavtalen at selskapet skal avgi regnskap etter kommunale regnskapsprinsipper, jf. Lov om interkommunale selskaper (intkomsel) § 27.¹ For revisjon av interkommunale selskaper er det imidlertid uttrykkelig regulert i § 28 at revisorloven ikke gjelder. Det fremgår av forarbeidene (Ot.prp.nr. 110 (2001-2002)) side 1 at formålet med presiseringen var å justere tilbake en utilsiktet konsekvens av endring i regnskapsloven som, gjennom henvisning til revisorloven, medførte at interkommunale selskaper fikk revisjonsplikt etter revisorloven. Det hadde således aldri vært meningen at revisjon av interkommunale selskaper skulle ha revisjonsplikt etter revisorloven.²

Dermed er det ikke grunnlag for problemstillingen knyttet til sikkerhetsstillelse når det gjelder revisjon av interkommunale selskaper, jf. revisorloven § 3-7 nr. 4.

3.2.2. Kommunale foretak

Det følger (motsetningsvis) av kommuneloven § 75 at kommunale foretak skal føre regnskap etter kommunale prinsipper:

«Departementet kan i forskrift pålegge enkeltforetak eller typer av foretak plikt til å føre regnskap etter regnskapsloven i tillegg til, eller i stedet for etter kommunale prinsipper, og herunder gi de

¹ I regnskapsloven § 1-2 fremgår det av nr. 4 at interkommunale selskaper ikke har regnskapsplikt etter regnskapsloven. Dette er imidlertid feil idet regnskapsloven ikke er oppdatert etter endringen i Lov om interkommunale selskaper.

² Til tross for at man valgte å uttrykkelig unnta revisorloven fra disse revisjonsoppdragene, ble det samtidig uttalt at revisjonen skulle gjennomføres i samsvar med revisorloven kap. 5.

bestemmelser som er nødvendige for å tilpasse dette regnskapet til lovens bestemmelser om foretakenes økonomiforvaltning.»

Forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak regulerer regnskapsplikten. Det følger av § 11 at hovedregelen er at kommunale foretak skal følge kommunale prinsipper. Foretak som driver virksomhet er pålagt å føre særregnskap etter regnskapslovens prinsipper, jf. forskriftens § 19. Det er imidlertid presisert i merknadene til § 19 nr. 2 at foretaket er regnskapspliktig etter kommuneloven:

«Nr. 2 angir at slike foretak skal føre regnskap etter regnskapslovens prinsipper, og følge regnskapslovens regler for oppstilling og noter. Foretaket er regnskapspliktig etter kommuneloven, selv om regnskapslovens prinsipper følges, noe som innebærer at foretaket ikke plikter å sende inn særregnskap, årsberetning og revisjonsberetning til Regnskapsregisteret.»

Henvisningene mellom revisorloven og regnskapsloven vil dermed ikke medføre at spørsmålet om plikt til sikkerhetsstillelse er en aktuell problemstilling for revisjon av kommunale foretak.

Tilsvarende problemstilling som for de interkommunale selskapene, jf. pkt. 3.2.1 ovenfor, ble også drøftet i Ot.prp.nr. 110 (2001-2002) side 2:

«Endringa i rekneskapslova § 1-2 første ledd har også ført til tvil om kommunale foretak, jf kommunelova kapittel 11, kan reviderast av kommunerevisjonen. Departementet legg opp til å presisere at det er høve til dette i ei ny føresegn om revisjon i forskrift 17. desember 1999 nr. 1569 om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak.»

3.2.3. Kirker

Kirker har ikke regnskapsplikt etter regnskapsloven. Årsregnskapet skal føres i overensstemmelse med god kommunal regnskapsskikk, jf. forskrift om økonomiforvaltningen for kirkelige fellesråd og menighetsråd § 5-5 sjette ledd. For øvrig følger det av forskriftens § 6 at regnskapet skal revideres av kommunerevisor, statsautorisert revisor eller registrert revisor.

Vi kan således ikke se at det foreligger plikt til å stille sikkerhet for revisjon av kirker.

3.2.4. Stiftelser

Stiftelser har regnskapsplikt etter regnskapsloven, jf. § 1-2 første ledd nr. 10. Videre følger det av revisorloven § 2-1 nr. 5 at unntaket for revisjonsplikt for virksomheter med driftsinntekter under fem millioner kroner ikke gjelder. Dette vil si at det gjelder en ubetinget revisjonsplikt for stiftelser.

Stiftelsesloven § 43 tredje ledd gir imidlertid adgang til å velge kommune- og fylkesrevisjonen som stiftelsens revisor dersom særskilte vilkår er tilstede:

«Dersom en eller flere kommuner eller fylkeskommuner har rett til å velge eller oppnevne et flertall i styret, kan kommune- og fylkesrevisjonen velges som stiftelsens revisor. Det samme gjelder hvor stiftelsens virksomhet i vesentlig grad er basert på tilskudd eller bevilgning fra kommune eller fylkeskommune som nevnt. For øvrig gjelder reglene i denne paragraf.»

Bestemmelsen innebærer at det er gjort et unntak fra hovedregelen om at det er krav om registrert eller statsautorisert revisor for stiftelser for disse tilfellene.

I forbindelse med utforming av stiftelsesloven ble det vurdert hvorvidt stiftelser som nevnt i § 43 tredje ledd burde ha revisor som oppfyller revisorlovens krav til revisor. På dette tidspunktet var det en klar oppfatning at interkommunale selskaper måtte revideres av statsautoriserte eller registrerte revisorer fordi disse selskapene hadde regnskapsplikt etter regnskapsloven.³ Dette kommer f.eks. klart til uttrykk i Innst. O.nr.14 (1998-1999) pkt. 5.2 og 6.2. I forbindelse med høringsrunden til ny stiftelseslov gjorde derfor NRRF og NSRF gjeldende at stiftelser måtte ha revisor som oppfylte revisorlovens krav til revisor og revisjonsselskap. Departementet uttalte til dette i Ot. prp. nr. 15 (2000-2001) side 119:

«Et annet særlig spørsmål er om stiftelsene som nevnt i utkastet § 43 tredje og fjerde ledd bør ha en revisor som oppfyller revisorlovens krav til revisor og revisjonsselskap. Det vises til høringsuttalelsen fra Norges Statsautoriserte Revisorers Forening, som henviser til kommunalkomiteens begrunnelse i Innst.O.nr.14 (1998-1999), hvor komiteen uttaler under punkt 6.2 at det forhold at interkommunale selskap skal ha revisjonsplikt etter revisorloven, innebærer at revisor må være registrert eller statsautorisert. Departementet vil bemerke at det ikke uten videre kan trekkes noen direkte parallell fra lov om interkommunale selskaper, som i det vesentlige bygger på aksjelovens bestemmelser, til stiftelsesloven. Departementet vil videre bemerke at stiftelsene allerede etter dagens stiftelseslov jf. § 11 første ledd, har revisjonsplikt i henhold til reglene i revisorloven, jf nærmere om dette foran i alminnelige motiver 9.1. Det forhold at departementet i utkastet foreslår den lovtekniske endring at bestemmelsen i nåværende stiftelseslov § 11 første ledd erstattes med en ny nr. 5 i § 2-1 annet ledd fjerde punktum i revisorloven [revisjonsplikt for stiftelser], tilsier ikke at det derved må gjøres en slik materiell endring i reglene om revisjonen av stiftelser som foreslås av Norges Statsautoriserte Revisorers Forening. Som nevnt i alminnelige motiver 9.1 har reglene om regnskaps- og revisjonsplikt for stiftelser vært gjenstand for en omfattende revisjon nokså nylig. Departementet ser derfor ikke grunn til foreta andre materielle endringer i disse reglene nå, enn slike endringer som følger av de materielle endringene som foreslås i reglene om stiftelser.»

Selv om man på det tidspunktet mente at interkommunale selskaper måtte ha revisor godkjent etter revisorloven fordi selskapene var regnskapspliktige, mente departementet at denne vurderingen ikke kunne overføres til revisjon av stiftelser. Det fremstår således som en tilsiktet løsning at stiftelser som revideres av kommunal revisjon ikke trenger å oppfylle revisorlovens krav til revisor og revisjonsselskap, til tross for at stiftelsene er regnskapspliktige etter regnskapsloven.

Etter vårt syn tilsier dette at det ikke kan stilles krav om sikkerhetsstillelse når kommunal revisjon reviderer stiftelser. Svaret er imidlertid ikke opplagt, og det er en løsning som er i strid med lovens ordlyd, jf. krysshenvisningen mellom revisorloven og regnskapsloven. Dette er samme problemstilling som oppstod for revisjon av interkommunale selskaper, jf. pkt. 3.1.1 ovenfor, og som Kommunal- og moderniseringsdepartementet fant nødvendig å presisere med etterfølgende lovendring i 2002. For å unngå tvil kan det være hensiktsmessig at dette presiseres på tilsvarende måte for stiftelser. Spørsmålet bør derfor forelegges departementet for avklaring.

3.3. Konklusjon

Med et mulig unntak for revisjon av stiftelser, er det vår vurdering at det ikke er grunnlag for å oppstille et krav om sikkerhetsstillelse for kommunal revisjon.

4. Behovet for forsikring

Spørsmålet blir etter dette om kommunal revisjon likevel bør ha forsikring for sin virksomhet.

³ Jf. ovenfor i pkt. 3.2.1 om justering av utilsiktede konsekvenser for revisjon av interkommunale selskaper

Som nevnt innledningsvis i punkt 2 ovenfor, eksisterer det ikke en egen bestemmelse om erstatningsansvar for kommunal revisjon, jf. Ot.prp. nr. 70 (2002-2003) s. 39. Man kan imidlertid bli erstatningsansvarlig med grunnlag i det ulovfestede uaktsomhetsansvaret.

Når det gjelder revisjon av stiftelser spesielt, følger det av stiftelsesloven § 56 at revisor kan bli erstatningsansvarlig for tap som revisor *«forsettlig eller uaktsomt har voldt stiftelsen under utførelsen av sine oppgaver»*.

Vi er ikke kjent med at det foreligger eksempler på at kommunal revisjon har blitt saksøkt som følge av feil begått i forbindelse med revisjonsoppdrag. I mangel av rettspraksis er det vanskelig å si noe konkret om hvor listen for aktsomhet vil ligge for kommunal revisjon. Det er likevel grunn til å tro at et ansvarsgrunnlag ville bygget på en streng norm, på tilsvarende vis som profesjonsansvaret for revisorer. Bakgrunnen for dette er bl.a. at man opptrer som fagkyndig på et område der det stilles høye krav til utførelsen av oppdraget. Revisor er dessuten en «tillitsperson» for allmenheten, der også tredjeparter må kunne stole på at revisors vurderinger er korrekte. Som følge av revisors rolle, forventes det en høy grad av nøyaktighet og forsiktighet i revisors formuleringer. Samlet tilsier dette at det bør gjelde et strengt aktsomhetsansvar for kommunal revisjon.

Videre er det klart at man i kommunal revisjon utfører oppgaver som kan medføre betydelig økonomisk tap for oppdragsgiver. Som eksempel nevnes attestasjon for kompensasjon av merverdiavgift. Dersom revisor oversitter fristen på vegne av en kommune, foreldes kravet samtidig *«med fristen for å sende inn skattemelding for neste periode»*, jf. merverdiavgiftskompensasjonsloven § 10. Dette var tilfellet i Oslo tingretts dom 8. juli 2009 hvor KPMG hadde oversittet fristen for Os kommune. Kommunen saksøkte KPMG med krav om erstatning og ble tilkjent hele kravet. Tingretten la til grunn at det gjaldt et strengt profesjonsansvar for KPMG, og kom til at KPMGs oversittelse av fristen klart utløste erstatningsplikt.

Med bakgrunn i at det trolig vil gjelde et strengt ansvar for kommunal revisjon, og man utfører oppdrag som potensielt kan forårsake betydelige tap, er det vår anbefaling at man bør ha forsikring. Et mulig unntak fra denne anbefalingen gjelder revisorer som er ansatt i kommunen. Her vil det være lite hensiktsmessig at kommunen «saksøker seg selv». Det er imidlertid opplyst at denne gruppen revisorer også reviderer eksterne enheter, som f.eks. interkommunale selskaper, kirker og stiftelser. For utøvelse av revisjonsarbeid av eksterne, er det vår anbefaling at det tegnes ansvarsforsikring selv om man er ansatt som revisor i kommunen.

Som argument mot behovet for forsikring for kommunal revisjon kan anføres at det er lite sannsynlig at en kommune vil saksøke et interkommunalt revisjonsforetak (eller samvirkeforetak) der de selv er deltakere. Dette kan imidlertid ikke være et tungtveiende argument. For en liten kommune som benytter et stort revisjonsforetak, kan det være mindre betenkelig å gå til søksmål dersom utsiktene for erstatning er tilstede. Det er heller ikke utenkelig at det kan oppstå erstatningsbetingende situasjoner ved revisjon av enheter som driver økonomisk virksomhet, som f.eks. et kommunalt e-verk eller en stiftelse. Her kan det også tenkes å oppstå erstatningsbetingende situasjoner der tredjepersoner har stolt på revisors arbeid eller uttalelser. Det vil neppe foreligge en tilsvarende terskel for å gå til søksmål mot kommunal revisjon hva angår slike enheter.

Vi er for øvrig kjent med at det foregår strukturelle endringer i organiseringen av kommunal revisjon, hvor det bl.a. ses på muligheter for å danne større interkommunale revisjonsforetak. Dette vil trolig bidra til ytterligere å senke terskelen for å gå til søksmål, selv om man er deltaker i foretaket.

Når det gjelder organiseringen av kommunal revisjon i interkommunale selskaper eller samvirkeforetak, bør det etter vår vurdering også være i eierkommunenenes interesse å tegne forsikring.

For interkommunale selskaper gjelder det et pro rata ansvar for selskapets heftelser, jf. interkomsel. § 3:

«Den enkelte deltaker hefter ubegrenset for en prosent- eller brøkdel av selskapets forpliktelser. Til sammen skal delene utgjøre selskapets samlede forpliktelser. Den enkelte deltakers ansvar for selskapsforpliktelser svarer til deltakerens eierandel i selskapet med mindre annet fremgår av selskapsavtalen.

En selskapskreditor må først gjøre sitt krav gjeldende mot selskapet. Dersom kreditor ikke oppnår dekning av selskapet innen 14 dager regnet fra påkrav, kan kreditor kreve den enkelte deltakeren direkte for deltakerens andel av forpliktelsen.» (Understreket her)

Dette innebærer at et eventuelt erstatningskrav etter omstendighetene kan kreves direkte fra eierkommunene. En ansvarsforsikring vil begrense dette ansvaret, og bør således være i eierkommunenes interesse.

Tilsvarende bør det være i samarbeidskommunenes interesse å tegne forsikring for revisjoner organisert som interkommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27.

For kommunal revisjon organisert i samvirkeforetak gjelder det imidlertid en ansvarsbegrensning for de deltagende medlemmer, jf. samvirkeova § 1 (2) nr. 2 og § 3. Et eventuelt erstatningskrav kan imidlertid ramme samvirkeforetaket hardt, og i ytterste konsekvens føre til konkurs. Også her bør det etter vår mening være i eierkommunenes interesse å begrense risikoen for erstatningsansvar ved å tegne ansvarsforsikring.

Det følger av ovennevnte at det er vår anbefaling at kommunal revisjon tegner ansvarsforsikring.

5. Konklusjoner

Med bakgrunn i vurderingen ovenfor, har vi følgende konklusjoner:

- Det kan ikke utledes et krav om sikkerhetsstillelse for revisjon av kommuner, interkommunale selskaper, kommunale foretak eller kirker
- Revisjon av stiftelser vil neppe utløse krav om sikkerhetsstillelse, jf. forarbeidene til stiftelsesloven. Lovteksten(e) er imidlertid egnet til å skape forvirring, slik situasjonen tidligere var for interkommunale selskaper, og det bør søkes en avklaring eller presisering av lovteksten i stiftelsesloven § 43 tredje ledd
- Selv om det ikke kan utledes en formell plikt til sikkerhetsstillelse, er det vår anbefaling at det tegnes ansvarsforsikring for kommunal revisjonsutøvelse
- Et mulig unntak fra behovet for forsikring er de tilfellene der kommuneregnskapet revideres av revisor ansatt i kommunen

Med vennlig hilsen

Advokatfirmaet DSA as

Peder Landfald
Advokat

Pål Martin Sand
Advokat

Norges Kommunerevisorforbund
v/ Rune Tokle
Postboks 1417 Vik
0115 OSLO

Sendt per e-post

Oslo, 31. januar 2018

Saknr: 3184
Ansvarlig advokat: Pål Martin Sand

VURDERING FOR NKRF ANGÅENDE FORSIKRINGSPLIKT FOR KOMMUNAL REVISJON SAMT BEHOV FOR ANSVARSFORSIKRING

1. Innledning

Vi viser til vår vurdering 7. desember 2017, samt styremøte 11. desember 2017. I etterkant av styremøtet har vi blitt bedt om å vurdere eventuell plikt og behov for forsikring med hensyn til forvaltningsrevisjon, selskapskontroll og kontrollutvalgssekretariat. Nærværende vurdering blir således et tillegg til vår vurdering 7. desember 2017, og må derfor leses i sammenheng med de vurderinger og konklusjoner som fremgår der.

Når det gjelder spørsmålet om eventuell forsikringsplikt, kan vi ikke se at dette stiller seg annerledes for forvaltningsrevisjon, selskapskontroll og kontrollutvalgssekretariat.

Når det gjelder spørsmålet om behovet for forsikring for de tre angitte revisjonsområdene, beror dette på en vurdering av risiko for uaktsomme feil eller forsømmelser som kan forårsake økonomisk tap. Dersom det foreligger slik risiko, er det vår vurdering at det er behov for ansvarsforsikring. Vi vil gjennomgå dette nærmere nedenfor.

2. Forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon er en del av kommunenes egenkontroll, som alle kommuner plikter å gjennomføre. I NOU 2016:4 s. 339 er det opplyst at det er registrert om lag 2 500 forvaltningsrevisjoner i NKRFs register per 1. juli 2015, og at antallet er økende de siste årene. Forvaltningsrevisjon er definert i kommuneloven § 77 nr. 4, og ytterligere presisert i revisjonsforskriften § 7:

«Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger. Herunder om

- a) forvaltningen bruker ressurser til å løse oppgaver som samsvarer med kommunestyrets vedtak og forutsetninger,*
- b) forvaltningens ressursbruk og virkemidler er effektive i forhold til målene som er satt på området,*
- c) regelverket etterleves,*
- d) forvaltningens styringsverktøy og virkemidler er hensiktsmessige,*

- e) *beslutningsgrunnlaget fra administrasjonen til de politiske organer samsvarer med offentlige utredningskrav,*
- f) *resultatene i tjenesteproduksjonen er i tråd med kommunestyrets eller fylkestingets forutsetninger og/eller om resultatene for virksomheten er nådd.»*

Forvaltningsrevisjon er således et viktig bidrag i kommunenes forbedringsarbeid, ved at mangler eller forbedringspunkter blir avdekket, slik at konkrete tiltak kan bli satt i verk. Med utgangspunkt i § 7 kan forvaltningsrevisjon inndeles i fire hovedgrupper: 1) Etterlevelse av regelverk, 2) Måloppnåelse, 3) Kvalitet og produktivitet og 4) Hensiktsmessighetsvurdering av styringsverktøy og virkemidler.

Med hensyn til behov for forsikring, blir dette en vurdering av om forvaltningsrevisjon medfører risiko for at det kan forekomme feil som kan lede til økonomisk tap. Dette beror på en konkret vurdering av den enkelte oppgave innenfor forvaltningsrevisjon. Vi har ikke utført noen detaljert gjennomgang av hver enkelt oppgave innen forvaltningsrevisjon og vil derfor ikke gi noen fullstendig vurdering av risiko for økonomisk tap. Med hensyn til vurdering av måloppnåelse, kvalitet og produktivitet og hensiktsmessighetsvurdering, fremstår imidlertid risikoen for revisjonshandlinger som kan forårsake økonomisk tap lavere enn for regnskapsrevisjon, jf. vårt brev 7.desember 2017. Vi anbefaler likevel at man vurderer de konkrete revisjonstypene innen forvaltningsrevisjon opp mot risiko for feil som kan lede til tap. For øvrig vil vi knytte noen konkrete kommentarer til etterlevelserevisjon, jf. revisjonsforskriften § 7 bokstav c).

Etter vår vurdering er det spesielt § 7 bokstav c) om etterlevelse av regelverk som kan tenkes involvere risiko for økonomisk tap. Etterlevelserevisjon innebærer at revisor kontrollerer hvorvidt en enhet etterlever regelverk som enheten skal følge. Dette kan være lov, forskrift, interne instruksjoner, m.v. Et eksempel er revisors attestasjon i revisjonsberetning av at kommunen overholder bokføringsreglene. Videre vil kontroll av om økonomiforvaltningen er i samsvar med lover, forskrifter og vedtak omfattes av etterlevelserevisjon.

Etter vårt syn kan mangelfullt utført etterlevelserevisjon medføre risiko for økonomisk tap. Dersom f.eks. gjentatte systematiske lovovertreidelser ikke avdekkes ved etterlevelserevisjon som revisor er satt til å utføre, kan det tenkes situasjoner med fare for økonomisk tap. Som eksempel vises det til forslag om forenklet etterlevelseskontroll (§ 24-9) i NOU 2016:4 Ny kommunelov, der revisor skal *«innhente informasjon som gir tilstrekkelig grunnlag for å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, som er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.»* Det fremgår på side 436 i NOUen at dette bl.a. omfatter etterlevelse av finansreglement og anskaffelsesreglement, som er to områder der det er risiko for betydelige tap. Revisors oppgave i denne sammenheng er å vurdere risikoen for vesentlige feil og mangler eller betydelige svakheter på området. Uaktsomme feilvurderinger som skyldes revisor kan etter omstendighetene føre til ansvarsgrunnlag.

Når det gjelder vurderingen av ansvarsgrunnlag, følger det av revisjonsforskriften § 7 siste ledd at forvaltningsrevisjonen *«skal skje i henhold til god kommunal revisjonsskikk og etablerte og anerkjente standarder på området»*. God kommunal revisjonsskikk er en rettslig standard for hva som objektivt kan kreves av revisor. Dette innebærer at eventuelt ansvarsgrunnlag vil bli vurdert opp mot denne rettslige standarden, samt andre etablerte standarder på området. NKRF har i denne sammenheng utarbeidet standarden RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon. Ved overtredelse av standarden, f.eks. dersom revisor ikke har innhentet data i *«tilstrekkelig omfang til å kunne gjøre vurderinger»*, jf. standarden pkt. 28, vil det være lav terskel for å statuere erstatningsrettslig ansvarsgrunnlag.

Styrende for vurderingen av behovet for forsikring er om det foreligger risiko for økonomisk tap ved feil eller uaktsomhet fra revisors side. Vi har, som nevnt, ikke foretatt en fullstendig vurdering av risiko for

økonomisk tap for hver enkelt oppgave innen forvaltningsrevisjon. Så lenge det foreligger risiko for økonomisk tap ved uaktsomt utført revisjon, er det uansett vår anbefaling at det tegnes ansvarsforsikring.

3. Selskapskontroll

Det følger av kommuneloven § 77 nr. 5 at «Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.». Selskapskontroll er nærmere presisert i kontrollutvalgsforskriften §§ 13 – 15. Selskapskontrollens innhold er todelt i en obligatorisk eierkontroll og en frivillig forvaltningsrevisjon, jf. § 14.

Eierkontrollens formål er definert slik i NKRFs dokument «Selskapskontroll – fra A til Å»:

«Formålet med eierskapskontrollen er å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, utøver myndigheten slik det er fastsatt i den aktuelle virksomhetsloven samt ivaretar kommunens interesser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Eierskapskontrollen begrenser seg til en vurdering av om eierne har etablert tilfredsstillende rammer for styring, og at virksomheten faktisk opererer i tråd med formålet. En materiell vurdering av selskapets organisering, drift og funksjon faller derfor utenfor denne kontrollen.»

Når det gjelder formålet for forvaltningsrevisjon av selskaper, er dette definert slik i samme dokument:

«Ved behov kan det også gjennomføres forvaltningsrevisjon av selskaper. (...) Formålet med forvaltningsrevisjonen vil være å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger. En slik revisjon vil dermed ha fokus på selve aktiviteten og resultater i selskapet.»

Også her blir vurderingen av behov for forsikring om det foreligger risiko for at mangelfullt eller feilaktig utført selskapskontroll kan forårsake økonomisk tap.

Særlig med tanke på selskaper med økonomisk aktivitet, der det er et potensiale for økonomisk gevinst eller tap, vil det kunne foreligge en risiko for erstatningsansvar. Selskapskontrollen skal bl.a. omfatte en vurdering av om virksomheten opererer i tråd med virksomhetens formål. Dersom en virksomhet utøver virksomhet som ikke omfattes av formålet, f.eks. risikable investeringer i spekulasjonsøyemed eller investeringer som faller utenfor foretakets formål, og dette ikke avdekkes gjennom selskapskontrollen, vil utførende av kontrollen kunne bli erstatningsansvarlig. Også manglende avdekking av at et selskap har en økonomisk uforsvarlig drift, som skulle vært oppdaget ved forvaltningsrevisjon, kan lede til økonomisk ansvar. Erstatningsansvar forutsetter imidlertid at aktiviteten har ført til økonomisk tap.

Med bakgrunn i ovennevnte, er det vår vurdering at selskapskontroll medfører et behov for ansvarsforsikring.

4. Kontrollutvalgssekretariat

NKRF har bedt om at det vurderes om også kontrollutvalgssekretariat bør ha ansvarsforsikring. Etter det opplyste er sekretariatene medlemmer i NKRF. Sekretariatets hovedoppgave er å «påse at de saker som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet og at utvalgets vedtak blir iverksatt», jf. kontrollutvalgsforskriften § 20 annet ledd. Sekretariatsfunksjonen kan ikke legges til revisjonen eller kommuneadministrasjonen, idet kontrollutvalget skal føre kontroll med administrasjonen og føre tilsyn med revisjonen.

Kontrollutvalgets oppgaver er nærmere definert i kontrollutvalgsforskriften. Kontrollutvalget skal bl.a. føre løpende tilsyn og kontroll med den kommunale eller fylkeskommunale forvaltningen (§ 4), påse at årsregnskapet blir revidert på en betryggende måte (§ 6), påse at virksomheten blir gjenstand for årlig forvaltningsrevisjon (§ 9), påse at det føres selskapskontroll (§ 13), velge og ansette revisor (§ 16), m.v.

I lys av at sekretariatenes hovedoppgave er å «*påse at de saker som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet*», jf. § 20 annet ledd, er det nødvendig at sekretariatene besitter nødvendig kompetanse for bl.a. regnskap, revisjon og offentlig forvaltning, m.v., for å kunne gi kontrollutvalgene den nødvendige og lovbestemte bistand.

Dersom et sekretariat ikke påser at en sak er «*forsvarlig utredet*» er dette et forhold som etter omstendighetene vil kunne lede til erstatningsansvar. Vi vil trekke frem to eksempler.

Når det gjelder forvaltningsrevisjon og selskapskontroll, følger det av forskriften at det skal utarbeides en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon (§ 10) og selskapskontroll (§ 13). Planen skal for begge tilfeller baseres på en overordnet analyse ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger. Feil vurderinger av risiko og vesentlighet, som fører til at et selskap som burde vært kontrollert ikke blir kontrollert, kan etter vårt syn utgjøre ansvarsgrunnlag.

Når det gjelder valg og ansettelse av revisor, er det kontrollutvalget som innstiller til kommunestyret dersom revisjonen konkurranseutsettes, jf. § 16 annet ledd. Etter hva vi har fått opplyst av NKRF er det sekretariatet som gjennomfører anskaffelsesprosessen. Feil ved gjennomføring av anskaffelsesprosesser er forhold som kan lede til erstatningsansvar. I ytterste konsekvens kan man bli erstatningsansvarlig for en tilbyders positive kontraktsinteresse, som kan utgjøre betydelige beløp. Selv om det er oppdragsgiver som blir erstatningsansvarlig, kan oppdragsgiver fremme regresskrav mot sekretariatet som har gjennomført prosessen.

Med bakgrunn i ovennevnte, er det vår vurdering at kontrollutvalgssekretariatene utfører oppgaver som tilsier at de burde være forsikret mot ansvar.

Vi er kjent med at det er ulik organisering av sekretariatsfunksjonen, herunder interkommunalt selskap eid av flere kommuner, eller interkommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27. Som argument mot behovet for forsikring for kontrollutvalgssekretariater kan det derfor anføres at det er lite sannsynlig at en kommune vil saksøke et sekretariat der de selv er deltakere. Vi mener at dette ikke er et tungtveiende argument, og viser i denne forbindelse til vår vurdering 7. desember 2017 side 6-7.

5. Avslutning

Behovet for forsikring i forbindelse med forvaltningsrevisjon, selskapskontroll og kontrollutvalgssekretariatsfunksjoner beror på risiko for om det kan oppstå økonomisk tap som følge av feil under utførelse av oppdraget. Særlig med hensyn til forvaltningsrevisjon er oppdragene ulikeartede, og det fremstår for oss som graden av risiko for økonomisk tap er varierende. Vi har ikke gjort en fullstendig gjennomgang av hver enkelt oppgave under forvaltningsrevisjon og kan derfor ikke gi en fullstendig vurdering av graden av risiko i forbindelse med de ulike oppgavene. Vi vil allikevel påpeke at man bør ha ansvarsforsikring så lenge det eksisterer en potensiell risiko for erstatningsansvar for noen av oppgavene.

Dersom man velger å inngå avtale om ansvarsforsikring, vil det etter vårt syn være naturlig at forsikringen dekker alle områder av revisors aktiviteter, herunder forvaltningsrevisjon, m.v., som omhandlet i nærværende vurdering.

Dersom det er spørsmål eller kommentarer til vår vurdering, må NKRF gjerne kontakte oss.

Med vennlig hilsen

Advokatfirmaet DSA as

Peder Landfald
Advokat

Pål Martin Sand
Advokat

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
ST 12/18	Styret for KU-sekretariatet	5.9.2018

PLAN FOR INFORMASJONSIKKERHET OG ARBEID MED TILPASSING TIL GDPR - PERSONVERNOMBUD

Daglig leders innstilling

1. Styret godkjenner fremlagte strategi og plan for informasjonssikkerhet. Daglig leder har ansvar for å utarbeide rutiner for å ivareta planen.
2. Styret vil inngå avtale med FKT for å ivareta personvernombudsrollen for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal.

Saksopplysninger

eForvaltningsforskriften §15 stiller krav om styring og kontroll med informasjonssikkerheten generelt i all informasjonsbehandling som offentlige virksomheter har ansvaret for. Offentlige virksomheter skal i henhold til eForvaltningsforskriften §15 etablere mål og strategi for informasjonssikkerhet og et tilfredsstillende system for internkontroll.

I styremøte 4.9.2017, sak 13/17 la daglig leder frem utkast til en plan for informasjonssikkerhet. Styret fattet følgende vedtak:

Styret tar saken til forelopig orientering og ber om at daglig leder legger frem en ny sak i neste styremøte, basert på de innspill som kom i dagens møte.

Styret ønsket at det skulle undersøkes videre hva som ligger i Molde kommunes informasjonssikkerhetssystem, og om det finnes en mulighet for at sekretariatet kan koble seg på dette. Styret gav i møte uttrykk for at det var viktig ikke å bygge opp et for omfattende system i en organisasjon med bare to ansatte.

Vedlagt følger:

- Strategi for informasjonssikkerhet for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal
- Plan for informasjonssikkerhet for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal
- FKT – Tilbud om personvernombudstjeneste for kontrollutvalgssekretariat.

VURDERING

Informasjonssikkerhet handler om å sikre at informasjonen

- **ikke blir kjent for uvedkommende** (konfidensialitet)
- **ikke blir endret utilsiktet eller av uvedkommende** (integritet)
- **er tilgjengelig ved behov** (tilgjengelighet)

Formålet med informasjonssikkerhet og tilhørende internkontroll er å medvirke til at informasjonsbehandlingen bidrar til å realisere mål, er kostnadseffektiv og i samsvar med lover og regler. Dette gjelder også personopplysninger.

Internkontroll skal bl.a. sikre:

- En forsvarlig behandling av personopplysninger
- ledelsens verktøy for å ivareta sitt ansvar etter lover og regler, og demonstrere etterlevelse
- de ansattes verktøy for å utføre oppgaver på en forsvarlig og sikker måte

Som virksomhet må vi ha oversikt over:

- Hvilke personopplysninger vi behandler
- Hvor vi oppbevarer opplysningene
- Hvor de kommer fra
- Det rettslige grunnlaget for behandlingen av personopplysningene

Spørsmålet er hva dette betyr for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal, og hvilke system må vi ha på plass for å håndtere dette?

Daglig leder har tidligere informert styret om at det var behov for mer tid på vurdering av hva som ligger i Molde kommunes informasjonssikkerhetssystem og om det finnes en mulighet for at sekretariatet kan koble seg på dette.

Det er flere årsaker til at daglig leder at hatt behov for lengre tid på disse vurderingene. Det henger bl.a. sammen med at en har avventet avklaringer knyttet til etablering av elektronisk saks og arkivsystem for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal og ny personopplysningslov som gjennomfører EUs personvernforordning i Norge (The General Data Protection Regulation – GDPR).

EUs personvernforordning innebærer et omfattende generelt personopplysningsregelverk, herunder de grunnleggende prinsippene og vilkårene for å behandle personopplysninger, rettigheter for enkeltpersoner og plikter for behandlingsansvarlige og databehandlere. Reglene gjelder for både private og offentlige aktører. Stortinget vedtok loven i mai, og den trådte i kraft 20. juli 2018.

Daglig leder vurderer at dersom Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal skal koble seg på Molde kommune sitt informasjonssikkerhetssystem, så er det behov for å kjøpe en juridisk vurdering av om dette er forsvarlig, og hvordan det må gjøres for at det skal være forsvarlig. Dette fordi Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal er en egen juridisk enhet, der styret har ansvaret for internkontrollen. Det kan også være vanskelig i forhold til habilitet dersom sekretariatet skal hjelpe kontrollutvalget i Molde kommune til å undersøke om kommunen har et forsvarlig informasjonssikkerhetssystem, og så er dette også sekretariatets eget system. Daglig leder synes det vil være en uheldig situasjon. Daglig leder vil derfor anbefale at sekretariatet etablerer sitt eget informasjonssikkerhetssystem.

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal kjøper IKT-tjenester fra ROR-IKT gjennom en avtale med Molde kommune. Daglig leder vurderer at det er behov for å formalisere denne avtalen på ett litt mer detaljert nivå enn det er i dag, selv om vi har fått tilbakemelding fra Molde kommune om at avtalen er tilstrekkelig og det er ikke nødvendig med ytterlige avtale. Når det gjelder datasikkerhetsavtale er dette omhandlet i tjenestenivåavtale mellom ROR IKT og kommunene. I styremøte i ROR-IKS 15.3.2018 orienterte leder for

informasjonssikkerhetsgruppen om arbeidet med GDPR. I protokollen står det; sak 16/18 ROR-IKT Orienteringssaker 15.03.2018:

GDPR

Leder for faggruppen Informasjonssikkerhet gikk gjennom planen for GDPR forberedelsene.

IKSer må kobles på og faggruppen vil koordinere dette arbeidet.

Daglig leder var i slutten av april i kontakt med leder i Informasjonssikkerhetsgruppen til ROR-IKT, Aaslaug Søreide fra Aukra kommune. Hun opplyste at de ikke hadde startet på arbeidet med å koble på IKSene enda. Daglig leder bad om at Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal også ble inkludert i dette arbeidet.

Daglig leder har bearbeidet tidligere utkast til internkontrollsystem noe, og vurderer at systemet skal være tilstrekkelig for vår organisasjon, samtidig som det ikke er for omfattende å håndtere. Det er tatt utgangspunkt i mal fra Direktorat for forvaltning og ikt (DIFI).

Styret har en plikt til systematisk å vurdere om organisasjonen har tilstrekkelig kompetanse, om etablerte sikkerhetstiltak fungerer som forventet, og om internkontrollarbeidet blir gjennomført som forutsatt. Omfang og innretning må være tilpasset risikoenes størrelse.

Behov for etterlevelse og kontroll krever en formalisering av hva som skal gjøres i internkontrollarbeidet, hvem som skal gjøre hva og dokumentasjon av at det blir gjort. Dokumentasjon av gjennomføring må samtidig ikke være mer omfattende enn nødvendig. Å etablere sikkerhetstiltak, som prosedyrer, rutiner, opplæring, fysiske tiltak og tekniske tiltak, samt å finne alternative måter å gjennomføre arbeidet på, er eksempler på risikohåndtering.

Personvernombud

Ett av kravene i GDPR er at det for alle offentlige organ innføres en plikt om å ha personvernombud. Kravet er uavhengig av organets størrelse. En må ikke ha et eget ombud, flere organer kan gå sammen om en slik funksjon, en kan også velge om en skal ha en intern eller eksternt part for å utøve funksjonen. Datatilsynet har påpekt at ordningen må være forsvarlig i forhold til tilgang, struktur og størrelse. Videre har de påpekt at personvernombudet skal velges på grunnlag av faglige kvalifikasjoner og sakkunnskap om personvernlovgiving, praksis på område og evne til å utføre oppgavene.

Kommunene i Møre og Romsdal har valgt å kjøpe tjenester fra Interkommunalt arkiv Møre og Romsdal IKS (IKA MR) til personvernombud.

Når det gjelder Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal, så er samarbeidet en egen juridisk enhet, og vil ikke automatisk være innbefattet av de ordningene som kommunene har.

På forespørsel til IKA MR, har daglig leder Geir Håvard Ellingseter opplyst at de ikke har vurdert å tilby slike tjenester til kommunesamarbeid eller IKS. De ser ikke at det har kapasitet til å yte tjenester til andre enn kommunene.

Daglig leder har sendt en forespørsel til Forum for Kontroll og tilsyn (FKT), for å høre om de kan være villig til å ta på seg en slik funksjon for kontrollutvalgssekretariatene.

Forespørselen er styrebehandlet av FKT 28.5.2018, og det ble fattet slikt vedtak:

Styret ber sekretariatet om å legge fram sak til styremøtet 14. august om mulig tilbud av personvernombudstjeneste til FKTs medlemmer og eventuelle andre.

Alle landets sekretariat har 23.8.2018 mottatt tilbud og oppdragsavtale fra FKT om personverntjeneste for kontrollutvalgssekretariat. Det må inngås en avtale for to år, med mulighet for to år forlengelse. I avtalen legges det ikke opp til noe fast beløp, all honorering

skjer etter timesatser. Det skal beregnes 10 timer til registreringsoppgaver, tilrettelegging, etablering av rutiner ved avtalens første del (2018). Brutto timesats for FKT medlemmer er kr 1800,-.

Det som kan innvendes mot avtalen er at det er vanskelig å budsjettere årlige kostander når alt går etter timesatser for utført arbeid. FKT har sendt ut følgende informasjon på e-post 28.8.2018 om omfanget av de oppgavene som vil påløpe årlig; *«Det er vanskelig å fastsette omfanget eksakt, men vi kan si at det blir adskillig lavere enn omfanget første del av avtaleperioden. Det vil innebære noe oppfølgingsarbeid og ellers arbeid knyttet til henvendelser/spørsmål og avvik, om det skulle oppstå.*

På forespørsel har daglig leder fått opplyst at for å kunne tilby personvernombudstjeneste til sekretariatene, så har FKT inngått en avtale med advokat Kjetil Kvammen i Sykkylven. Han kjenner til virksomheten i kontrollutvalgssekretariatene bl.a. gjennom engasjement for Sunnmøre kontrollutvalssekretariat IKS.

En intern ordning ses på som vanskelig å få til, da den fordrer at en ikke har andre oppgaver som fører til interessekonflikt. Dersom vi skulle få til en intern ordning, så ville det måtte være sekretariatets rådgiver som inne har denne oppgaven. Så lenge vi har organisert arbeidet med selvstendig ansvar for oppfølgingen av hver våre kommuner, så ser jeg at det kan oppstå interessekonflikter og vurdere det derfor ikke som en aktuell løsning. Det medfører også kapasitetsutfordringer.

Slik daglig leder vurderer det, så er tilbudet fra FKT den eneste løsningen vi har i dag.

Oppsummering

Vår utfordring er å få til en internkontroll på informasjonssikkerhetsområdet som er tilpasset Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdals størrelse og aktivitet.

Sekretærforum for Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane har sendt en henvendelse til Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT), med forespørsel om FKT kan lage mal for planer som Informasjonssikkerhet og etikk, ut fra det som er aktuelt for sekretariat. Vi har hatt stor nytte av malen for arkivplan som FKT utarbeidet for noen år tilbake. Dersom det viser seg at det blir laget en slik mal, så kan vi justere vår plan etter dette, om vi ser behov for det.

Et slikt system vil måtte være dynamisk, og endre seg under veis. Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal vil bl.a. måtte vurdere sin egen selskapsform. I den nye kommuneloven faller hjemmelen for å organisere selskap etter § 27 bort, en må da velge en annen selskapsform. Daglig leder vurderer at det er behov for å ha et system, inntil videre.

Daglig leder er derfor av den oppfatning at vi ikke kan vente lenger med å få på plass et internkontrollsystem. Siden vi er en organisasjon som skal passe på at kommunene har system på plass, så er det viktig at vi har disse systemene på plass selv også.

Jane Anita Aspen
daglig leder

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal	Strategi for informasjonssikkerhet
--	------------------------------------

1. Omfang

Strategi for informasjonssikkerhet gjelder all informasjonsbehandling som skjer i Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal og som sekretariatet har ansvaret for eksternt. Dette omfatter all behandling, lagring og kommunikasjon av informasjon både muntlig, på papir og digitalt. All bruk av IKT-verktøy er også inkludert.

2. Formålet med vår informasjonsbehandling og informasjonssikkerhet

Formålet med informasjonsbehandling i Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal er å understøtte våre oppgaver og tjenester slik at vi kan oppfylle vårt formål.

Utvikle og utføre tjenester knyttet til saksforberedelse, utredning og oppfølging av saker til kontrollutvalgene, samt andre tjenester som naturlig faller sammen med dette.

En informasjonsbehandling som er målorientert, effektiv, lovlig og til å stole på er avgjørende for at sekretariatet skal lykkes. Tilstrekkelig og balansert informasjonssikkerhet er en kritisk faktor for å understøtte dette.

3. Mål for informasjonssikkerhet

Overordnet:

- Vår behandling av informasjon er i samsvar med lover, regler og avtaler, og bidrar på en formåls- og kostnadseffektiv måte til best mulig realisering av virksomhetens samlede mål

Tilgjengelighet:

- Relevant informasjon og hensiktsmessige IKT-løsninger er tilgjengelig på en effektiv måte for ansatte, innbyggere og kommunene.

Integritet:

- Informasjon som virksomheten har ansvaret for blir bare produsert og endret av ansatte eller eksterne som har fullmakt til dette.
- Informasjon blir ikke endret utilsiktet.

Konfidensialitet:

- Bare personer med innsynsrett og ansatte med tjenstlig behov får kjennskap til taushetspliktig informasjon.
- Bare personer med innsynsrett og de ansatte som ledelsen har bestemt, får kjennskap til informasjon som virksomheten har unntatt offentlighet av andre grunner enn taushetsplikt.

4. Strategi for informasjonssikkerhet

4.1 Organisering

- Daglig leder har ansvar for mål, arbeidsoppgaver og tjenester, og har også ansvaret for tilhørende informasjonsbehandling, IKT-system og informasjonssikkerhet.
- Systemeiere for fellessystem skal ivareta interessene til de som benytter systemene i sin oppgaveløsning, og involvere disse på hensiktsmessig måte i systemforvaltning og informasjonssikkerhetsarbeid.
- Sikkerhetsarbeid skal være en integrert del av internkontrollarbeidet.

Type: Strategi	Versjon 1.2	Arkivsak: 2018/060	Side 1 av 2
Område: 1-Strategi for informasjonssikkerhet		Godkjent dato	Godkjent av:

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal	Strategi for informasjonssikkerhet
---	------------------------------------

- Internkontroll og sikkerhetsarbeid skal så langt det er hensiktsmessig, være integrert på tvers av internkontrollområder.

4.2 Krav til internkontroll- og sikkerhetsarbeidet

- Arbeidet med informasjonssikkerhet skal være forankret i internkontroll.
- Arbeidet skal følge gjeldende lover, regler og avtaler.
- Vi skal systematisk vurdere behov for - og gjennomføre nødvendige risikovurderinger.
- Risikoreduserende tiltak skal være basert på risikovurderinger, vesentlighet, nytte-kost vurderinger og ledelsens føringer for risikohåndtering og et effektivt sikkerhetsarbeid.
- Hendelser som kan påvirke målene for informasjonssikkerhet negativt, skal meldes og følges opp på en systematisk måte.
- Daglig leder skal systematisk styre, kontrollere og følge opp tilstanden og arbeidet med informasjonssikkerhet.
- Arbeidet med informasjonssikkerhet skal evalueres systematisk av styret.

4.3 Krav til ansatte

- De ansatte skal ha et bevisst forhold til målene for eget arbeid, hvilken informasjon de behandler og hvilke krav som stilles til informasjonsbehandlingen og bruken av IKT.
- De ansatte skal etterleve de lover, regler, retningslinjer, krav, prosedyrer, rutiner mv. som gjelder for dem og det arbeid de utfører.

Type: Strategi	Versjon 1.2	Arkivsak: 2018/060	Side 2 av 2
Område: 1-Strategi for informasjonssikkerhet	Godkjent dato		Godkjent av:

INNHOLD

1. Innledning.....	1
1.1 Målgruppe.....	1
1.2 Formål.....	1
2. Organisering og rapportering.....	1
3. Styrets særskilte ansvar	1
4. Daglig leders ansvar	2
5. Alle ansattes ansvar	3
6. Systemeiere fellessystem	3
7. Tiltaksleverandører.....	4
8. Roller i internkontroll- og sikkerhetsarbeidet.....	5
Styret for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal.....	5
Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal	5

1. Innledning

1.1 Målgruppe

Dette dokumentet er en del av Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdals overordnede styrende dokumenter. Målgruppen er styret og alle ansatte.

1.2 Formål

Formålet er å klargjøre roller og ansvar i sekretariatet med hensyn til informasjonssikkerhet. Dokumentet er forankret i Strategi for informasjonssikkerhet.

Dokumentet skal sikre tilstrekkelig internkontroll (styring og kontroll).

2. Organisering og rapportering

Ansvar, myndighet og rapportering for informasjonssikkerhetsarbeid skal som hovedregel følge linjen:

- Styret
- Daglig leder
- Ansatte for øvrig

3. Styrets særskilte ansvar

Styret er ansvarlig for at virksomhetens arbeid med informasjonssikkerhet gjennomføres på en systematisk og tilstrekkelig omfattende måte. Arbeidet skal være tilpasset risiko og vesentlighet.

Grunnlaget for dette er at styret har sørget for at

- virksomheten har nødvendige overordnede styrende dokumenter for arbeidet og at disse har tilstrekkelig kvalitet

Styret skal

- delegere og følge opp internkontroll- og sikkerhetsarbeidet
- sikre finansielle rammer for internkontroll- og sikkerhetsarbeidet
- kommunisere viktigheten av internkontroll- og sikkerhetsarbeidet

En gang årlig skal styret få rapport fra daglig leder om informasjonssikkerhetsarbeidet. Ved behov skal styret

- sørge for at det skjer en forbedring av overordnede styrende dokumenter
- gi eventuelle tilleggsføringer for virksomhetens internkontroll- og sikkerhetsarbeid
- styret kan vurdere om man skal få gjennomført evalueringer, og eventuelt få iverksatt slike

Dokumentasjon av ovennevnte skal skje skriftlig i de arkivløsninger som er etablert for formålet. Det skjer normalt gjennom saksnotat og møtereferat med tydelige beslutninger fra styret.

4. Daglig leders ansvar

For å sikre tilstrekkelig internkontroll med risikoene i arbeidet, har daglig leder ansvar knyttet til områdene

- informasjonssikkerhet
- etterlevelse av personvernregelverket
- etterlevelse av annet relevant regelverk
- håndtere problemstillinger

I dette ligger det:

- etablere og vedlikeholdt tilstrekkelig oversikt over og prioritert nødvendige risikovurderinger
- tilstrekkelig kjennskap til relevante lover, regler og avtaler, og identifisert konkrete krav som må følges opp
- planlegge og gjennomføre nødvendige risikovurderinger
- risikovurdere ved behov i oppfølging av hendelseshåndtering
- risikovurdere ved anskaffelser og utvikling

Oversikt og vurderinger skal hver for seg, eller i hensiktsmessige kombinasjoner, dekke risikoer som omfatter brudd på

- informasjonssikkerhet (konfidensialitet, integritet, tilgjengelighet)
- etterlevelse av personvernregelverket
- etterlevelse av annet relevant regelverk,

samt de konsekvenser slike brudd kan få.

Som del av aktiviteten risikohåndtering skal daglig leder sørge for å

- foreslå håndtering av risikoer fra risikovurderinger
- iverksette tiltak

Arbeidet skal skje i tilstrekkelig omfang og detaljeringsnivå innenfor gjeldende retningslinjer og krav.

Valg av risikoreduserende tiltak skal være basert på risiko, vesentlighet, nytte-kost vurderinger og ledelsens føringer for risikohåndtering og et effektivt sikkerhetsarbeid.

Dokumentasjon skal som hovedregel skje skriftlig i de maler, støtteverktøy og arkivløsninger som er etablert for formålet.

Daglig leder skal til enhver tid vedlikeholde en oppdatert oversikt over hvilke system sekretariatet er systemeiere for, systemets formål, brukskrav og hvem som er kontaktpersoner. Det skal systematisk registreres oversikt i vårt arkivsystem.

Som del av måling, evaluering og revisjon skal daglig leder minst en gang årlig systematisk vurdere status. Det omfatter en reell vurdering av

- om sikkerhetstiltak fungerer som forutsatt
- om en selv og de personer daglig leder har ansvaret for
 - følger gjeldende lov- og regelverk
 - gjennomfører pålagte oppgaver i internkontroll- og sikkerhetsarbeidet på en tilfredsstillende måte,
 - etablerer og følger opp vedtatte eller avtalte sikkerhetstiltak
 - etterlever innførte sikkerhetstiltak

Ved vesentlig usikkerhet på punktene over skal daglig leder gjennomføre nærmere undersøkelser av status

Arbeidet over skal så langt det er hensiktsmessig integreres i det ordinære arbeidet.

Der det ikke er klart uhensiktsmessig, skal dokumentasjon skje skriftlig i de arkivløsninger som er etablert for formålet. Et kort notat vil ofte være nok.

5. Alle ansattes ansvar

Alle ansatte har et overordnet ansvar for å bidra til at sekretariatet når våre samlede mål på en best mulig måte.

Alle ansatte skal ha et bevisst forhold til målene for eget arbeid, hvilken informasjon og hvilke verdier de behandler og hvilke krav som stilles til oppgavegjennomføring, tjenesteutføring, informasjonsbehandling og bruk av IKT og annet utstyr.

Alle ansatte skal etterleve de lover, regler, retningslinjer, krav, rutiner mv. som gjelder for dem og det arbeid de utfører.

Uønskede hendelser og avvik skal meldes systematisk og uten ugrunnet opphold.

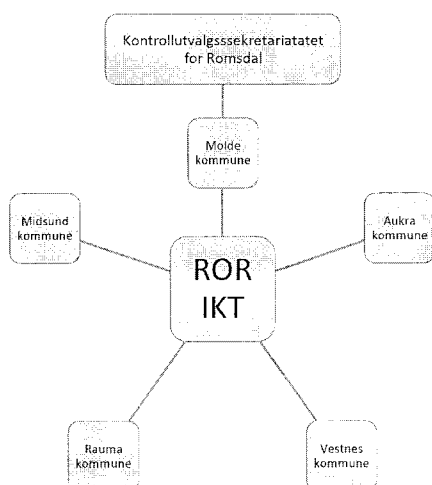
6. Systemeiere fellessystem

Alle IKT-system og annet teknisk utstyr som benyttes av flere risikoeiere kalles fellessystem. De skal ha en utpekt systemeier. Systemeier for fellessystem pekes ut av øverste ledernivå for de som benytter systemet. Styring, samordning og rapportering skal følge den linjen som systemeier for fellessystem tilhører.

ROR IKT er opprettet som et interkommunalt samarbeid mellom Molde kommune, Aukra kommune, Midsund kommune, Vestnes kommune og Rauma kommune etter kommuneloven § 27 og med Molde kommune som vertskommune etter kommuneloven § 28. Det er inngått en tjenestenivåavtale mellom ROR IKT og medlemskommunene forankret i vedtektene for ROR IKT § 14. Avtalen har et eget kapittel som omhandler datasikkerhet. Kontrollutvalgsssekretariatet for Romsdal har igjen en avtale med Molde kommune om kjøp av tjenester til IKT.

Kontrollutvalgsssekretariatet låner PCer og telefoner fra Molde kommune og utstyret er godkjent av ROR-IKT. Utstyret er installert med ROR-IKT standard oppsett, som for PCer baserer seg på Microsoft Windows og Officepakke. Sekretariatet har gjennom denne avtalen også tilgang på Microsoft Outlook e-post-tjenere og onlinetjeneste.

Det er opprettet et fellesområde hvor sekretariatets ansatte har tilgang til og der dokumentene blir lagret. Sekretariatet har også tilgang til internett via brannmur. Samt til økonomistyringsystemet Visma Enterprise.

Systemeiere for fellessystem skal ivareta interessene til de som benytter systemene i sin oppgaveløsning og tjenestutføring. Det presiseres at risikoeiere som bruker fellessystem, også er risikoeiere for egen bruk av fellessystemene. De skal derfor i tilstrekkelig grad og på hensiktsmessig måte involveres i risikovurderingsarbeid og andre internkontrollaktiviteter som utføres på fellessystemene. Både systemeiere fellessystem og risikoeierne selv har ansvaret for å sikre dette.

Systemeiere fellessystem har ansvar for de samme oppgavene for sine fellessystem som risikoeierne har for sine ansvarsområder. Se pkt. 7 for konkret oversikt over ansvar.

7. Tiltaksleverandører

Virksomheten har følgende felles tiltaksleverandører med ansvar for etablering, gjennomføring og systematisk kontroll med sikkerhetstiltakene innen sitt ansvarsområde.

Område	Ansvarlig
Overordnede føringer	Styret for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal
Daglig drift	Daglig leder
IKT-drift	Ror IKT gjennom avtale med Molde kommune
IKT-utvikling	ROR IKT gjennom avtale med Molde kommune
IKT-anskaffelser	ROR IKT gjennom avtale med Molde kommune

Det operative ansvaret vil være delegert til leder for de nevnte enhetene. Det overordnede ansvaret blir alltid liggende igjen hos risikoeier som er styret.

Som del av aktiviteten risikohåndtering skal relevante tiltaksleverandører

- utforme og implementere avtalte og pålagte tiltak

- oppdatere virksomhetens fellessikring i dialog med daglig leder, jf. pkt. 8.

Fellessikring er et sett av sikkerhetstiltak som er etablert for å gi et felles grunnleggende sikkerhetsnivå for sentrale områder av virksomheten.

Dokumentasjon av tiltaksleverandørenes risikohåndtering skal som hovedregel skje skriftlig i de maler, støtteverktøy og arkivløsninger som er etablert for formålet.

Som del av overvåking og hendelseshåndtering skal tiltaksleverandørene

- overvåke i henhold til avtale
- rapportere relevante hendelser, avvik og informasjonssikkerhetsbrudd i henhold til gjeldende rutiner og forventninger
- følge opp ovennevnte der de har oppfølgingsansvaret

Ansvar til tiltaksleverandørene omfatter også å sikre tilstrekkelig kompetanse- og kulturutvikling i egen enhet.

8. Roller i internkontroll- og sikkerhetsarbeidet

Oversikt over faste fora med roller i internkontroll- og sikkerhetsarbeidet

Forum	Formål	Deltakere	Møtefrekvens	Ansvarlig
Styret for Kontrollutvalgsssekretariatet for Romsdal	Årlige gjennomganger på ulike internkontroll-områder. Behandling av enkeltsaker ved behov.	Styremedlemmer	Internkontroll-spørsmål En gang årlig. Ellers ved behov	Styreleder
Kontrollutvalgsssekretariatet for Romsdal	Årlige gjennomganger på ulike internkontroll-områder. Behandling av enkeltsaker ved behov	Ansatte	Internkontroll-spørsmål minst en gang årlig, ellers ved behov	Daglig leder
	Årlig gjennomgang av avtale med Molde kommune	Daglig leder og beredskapsleder Molde kommune	En gang årlig og ellers ved behov	Daglig leder

Aspen, Jane Anita

Fra: Forum for Kontroll og Tilsyn <fkt@fkt.no>
Sendt: 23. august 2018 15:22
Til: Forum for Kontroll og Tilsyn; Kjell.Tore.Wirum@as.kommune.no; tha@kontrollutvalgene.no; hogne.haktorson@hfk.no; tb@kontrollutvalgjfjell.no; sissel.mietinen@ffk.no; mette.rushfeldt@ffk.no; torbjorn.berglann@konsek.no; harald.svendsen@kristiansund.kommune.no; Aspen, Jane Anita; kate.m.larsen@kusek.no; tor.harald.hustad@mrfylke.no; berit.pedersen@nfk.no; mette.jensen.moen@rogfk.no; wencke.sissel.olsen.rks@sandnes.kommune.no; ah@sekom.no; ole.hopperstad@bergen.kommune.no; richard.nesheim@pwc.com; gunn.paulsen@pwc.com; harald.mo@pwc.com; morten.sorhage@lom.kommune.no; einar.ulla@sfj.no; postmottak@temark.no; jostein.stoylen@vestkontroll.no; rona@fredrikstad.kommune.no; bjorn.tommerdal@sksiks.no; reidar.enger@krv.oslo.kommune.no; Rovedal Anita; Mona Moengen; kristin.moe@amot.kommune.no; torgunm.bakken@gs-iks.no; oivind.nyhus@oppland.org; edel@asjord.no; Paal.Ringnes@kubis.no; hwj@viksre.no; bgn@nordhordland.net; hilde.haugskott@trondheim.kommune.no; bjorn-harald@k-sek.no; Knut.Roar.Johansen@vagan.kommune.no; lars.hansen@salten.no; knut.soleglad@hemnes.kommune.no; Tobias.Langseth@alstahaug.kommune.no; arvid.lund@fosen.net; tah@halogalandrevisjon.no; kjetil@kontrollutvalget.no; kontakt@lukkeleik.no
Emne: FKT - Tilbud om personvernombudstjeneste for kontrollutvalgssekretariat
Vedlegg: Avtale med sekretariat - tilbud om personvernombudstjeneste .pdf

FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN

Til kontrollutvalgssekretariat

Den nye personopplysningsloven trådte i kraft 20. juli 2018. Da ble det enighet om å innlemme EUs personvernforordning (GDPR) i EØS-avtalen og forordningen kunne gjennomføres i en ny norsk personopplysningslov. I henhold til den nye loven må alle offentlige myndigheter og organer ha personvernombud. Kontrollutvalgssekretariatene har blant annet ansvar for journalføring og oppbevaring/arkivering av alle kontrollutvalgets saker. Dokumenter vil i mange tilfeller kunne inneholde personopplysninger og annen sensitiv informasjon. I noen tilfeller kan opplysningene inneholde informasjon om straffbare forhold eller mistanke om slike forhold.

Forum for Kontroll og Tilsyn har endelig gleden av å kunne tilby personvernombudstjeneste til kontrollutvalgssekretariatene. Det har vært en prosess for å få dette på plass og alle våre medlemssekretariat har mottatt informasjon underveis. Nå tilbyr vi også denne tjenesten til ikke-medlemmer.

Tilbud og oppdragsavtale er vedlagt. Her framgår tjenestens innhold, gjensidige forpliktelser og pris. Påmeldinger til ordningen vil bli meddelt videre til personvernombudet etter hvert som de innkommer. Tilslutning til dette medlemstilbudet skal skje skriftlig (se skjema i vedlagte oppdragsavtale).

Spørsmål knyttet til tilbud og oppdragsavtale rettes til undertegnede

Vh Anne-Karin Femanger Pettersen
Generalsekretær

Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT)

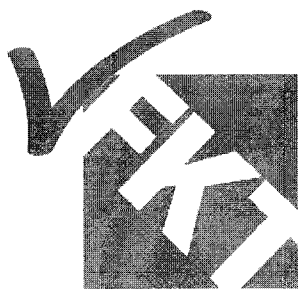
Postboks 41 Sentrum, 0101 Oslo | E-post: fkt@fkt.no | Tlf.: 41471166

| www.fkt.no | www.twitter.com/@FKT_no www.facebook.com/FKT.no/

FKT - En møteplass for kommunale og fylkeskommunale kontrollutvalg og deres sekretariat

Personvernombud for kontrollutvalgssekretariat

Tilbud og oppdragsavtale

FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN

Innholdsfortegnelse

1. Bakgrunn	3
2. Mandat og oppgaver som personvernombud	3
3. Oppdragets varighet.....	4
4. Kompetanse.....	4
5. Forutsetninger for oppdraget.....	4
6. Taushetserklæring	4
7. Honorar	4
8. Kontaktperson	5
9. Aksept.....	5
10. Iverksetting	5

1. Bakgrunn

Den nye personopplysningsloven trådte i kraft 20. juli 2018. Da ble det enighet om å innlemme EUs personvernforordning (GDPR) i EØS-avtalen og forordningen kunne gjennomføres i en ny norsk personopplysningslov. I henhold til den nye loven må alle offentlige myndigheter og organer ha personvernombud.

Kontrollutvalgssekretariatene har blant annet ansvar for journalføring og oppbevaring/arkivering av alle kontrollutvalgets saker. Dokumenter vil i mange tilfeller kunne inneholde personopplysninger og annen sensitiv informasjon. I noen tilfeller kan opplysningene inneholde informasjon om straffbare forhold eller mistanke om slike forhold.

På FKTs sekretariatskonferanse i mars 2018 ble det informert om henvendelse fra et kontrollutvalgssekretariat ang EUs personvernforordning og spørsmål om FKT kan påta seg en slik ombudsrolle for sekretariat som ønsker det.

Alle medlemssekretariatene har mottatt informasjon og forespørsel om sekretariatet er interessert i at FKT påtar seg å engasjere et felles eksternt personvernombud for sekretariatet. Påmeldinger til ordningen vil bli meddelt videre til personvernombudet etter hvert som de innkommer. Tilslutning til dette medlemstilbudet skal skje skriftlig.

2. Mandat og oppgaver som personvernombud

Det eksterne personvernombudet skal innenfor sitt mandat utføre de oppgaver som følger av gjeldende lov og forskrift.

Oppgavene som inngår i oppdraget som personvernombud inkluderer disse faste oppgavene til en avtalt timepris, se pkt. om honorar under:

i avtaleperiodens første del (2018):

- ✓ Registrering av rollen som personvernombud hos Datatilsynet.
- ✓ Kontrollere at det enkelte sekretariat har etablert et system for internkontroll for behandling av personopplysninger.
- ✓ Utarbeide mal for personvernerklæring
- ✓ Utarbeide mal for protokoll for behandling av personopplysninger

årlig:

- ✓ Motta informasjon om sekretariatets behandling av personopplysninger og føre oversikt over mottatte meldinger fra sekretariatet.
- ✓ Løpende godkjenne protokoll over behandling av personopplysninger fra sekretariatet.
- ✓ Påpeke eventuelle brudd på personopplysningsloven.
- ✓ Fungere som kontaktperson mellom sekretariatet og Datatilsynet.
- ✓ Motta eventuelle henvendelser fra enkeltpersoner angående spørsmål som gjelder behandling av personopplysninger i sekretariatet.
- ✓ Motta informasjon om eventuelle avvik som oppdages i henhold til fastsatte rutiner.
- ✓ Gjennomføre revisjon av sekretariatets etterlevelse av personvernreglene etter nærmere avtale.
- ✓ Opplæring, samt å hjelpe til med å bygge en god personvernkultur hos de behandlingsansvarlige sekretariatene

Eventuelle tilleggsoppgaver

Som tillegg til de oppgaver som er beskrevet om personvernombudets faste oppgaver foran, kan personvernombudet påta seg bestemte tilleggsoppgaver som honoreres etter fast avtalt timepris, se pkt. om honorar under.

For eksempel:

- ✓ På anmodning fra sekretariatet, besvare henvendelser som gjelder spørsmål om påståtte eller oppdagede avvik av rutiner og krav på personvernombudet og som ikke dekkes av de faste oppgavene som personvernombud.
- ✓ Svare på andre personvernrelaterte henvendelser fra sekretariatet som ikke dekkes av de faste oppgavene som personvernombud.

3. Oppdragets varighet

Avtalen om personvernombud inngås for en avtale på minimum 2 år.

Forlengelse i ytterligere 2 år, avtales mellom partene senest 1 måned før utløp av 2 års perioden.

4. Kompetanse

Tjenesten leveres på forsvarlig vis med tanke på egnethet, tilgang, kapasitet, kvalifikasjoner og sakkunnskap om personvernlovgivning. Personvernombudet skal holde seg orientert om den rettslige utvikling innen personvernombudet.

5. Forutsetninger for oppdraget

Det forutsettes at personvernombudet får tilgang til all nødvendig informasjon og dokumentasjon fra sekretariatet for å gjennomføre oppdraget.

6. Taushetserklæring

Det inngås en egen taushetserklæring for personvernombudet

7. Honorar

Med faktura skal følge spesifisert oversikt over utført arbeid, utlegg mv.

Minste timeenhet er 0,25 time (15 minutter). Telefonsamtaler og lignende som ikke består av helt korte beskjeder, avregnes med minimum 0,25 time.

Honorar faktureres etter utført arbeid løpende slik:

- Registreringsoppgaver, tilrettelegging, etablering av rutiner, mm for personvernombudet i avtaleperiodens første del (2018): 10 timer
- Faste oppgaver for personvernombudet årlig pr. time
- Eventuelle tilleggsoppgaver og løpende rådgivning pr time

Brutto timesatser: medlemmer 1 800,- ikke-medlemmer 1950,-

Betalingsfrist: 3 uker

Eventuelle utgifter til reise, opphold og kost faktureres i henhold til statens satser.

Eventuell reisetid som skyldes tilleggsoppgaver utover oppgaven som eksternt personvernombud, dvs. reise i forbindelse med tilleggsoppgaver som honoreres som løpende rådgivning, honoreres med 50 % av ordinær timepris.

Ytterligere oppgaver utover de elementene som inngår i avtalte arbeidsoppgaver, kan også avtales til fast pris på forespørsel fra sekretariat som vi har inngått avtale med.

For hver tilleggsoppgave/løpende rådgivning skal det gis et estimat for tidsforbruk og kostnader dersom sekretariatet krever det.

8. Kontaktperson

For avtalen om ordningen:

Generalsekretær Anne-Karin Femanger Pettersen, FKT

E-post: anne-karin@fki.no

Mobil: 414 71 166

For materielle spørsmål som gjelder innholdet i personvernombudets arbeid vil personvernombudet være kontaktperson

9. Aksept

Dersom tilbudet aksepteres, ber vi om at dette dokumentet signeres som en bekreftelse på at det foreligger en avtale.

10. Iverksetting

Personvernombudet kan påbegynne sitt oppdrag så snart oppdragsavtalen er signert. Ved oppstart av oppdraget vil kontaktperson hos det enkelte sekretariat få tilsendt alle nødvendige opplysninger om personvernombudet og en oversikt over hvilken informasjon personvernombudet ønsker.

Signert som bekreftelse på at det foreligger en avtale.

Navn på sekretariat:	
Kontaktperson:	
E-post til kontaktperson:	
Mobilnummer til kontaktperson:	
Sekretariatets besøksadresse:	
Postadresse:	
Fakturaadresse:	
Sted/dato:	
Navn/stilling på den som har signert avtalen:	
Signatur:	

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
ST 13/18	Styret for KU-sekretariatet	5.9.2018

BENCHMARKING AV KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT

Daglig leders innstilling

Styret tar informasjonen til orientering.
Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal skal også for fremtiden delta i benchmarking, dersom det er en tilgjengelig tjeneste.

Saksopplysninger

Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) inviterte i januar kontrollutvalgssekretariatene til å delta i benchmarking av virksomheten. Alle bedriftsmedlemmene ble oppfordret til å delta i spørreundersøkelsen som gjaldt for 2016.

Undersøkelsen dreier seg om en sammenligning av:

- utgiftsnivået til sekretariatene for 2016 (alle driftsutgifter)
- lønnsnivå per medarbeider
- kursutgifter per medarbeider
- styreutgifter

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal har deltatt i denne banchmarkingen.

Vedlagt følger:

- Informasjon fra NKRFs kontrollutvalgskomite om benchmarking av sekretariater
- Benchmarking 2016.

VURDERING

Av 36 bedriftsmedlemmer i NKRF som har ansvar for sekretariatstjenester, så var det bare 14 som deltok i benchmarkingen. Dette er første gang sekretariatene har blitt invitert til å delta i benchmarking, tidligere har det bare blitt gjennomført for regnskapsrevisjon. Som det fremgår av kommentaren fra kontrollutvalgskommiteen, så er det noen svakheter med undersøkelsen.

Av tallene så ser vi at vi ligger høyt på driftsutgifter sammenlignet med de andre sekretariatene. Det kan være ulike årsaker til dette. I vårt regnskap ligger det inne utgifter til husleie og renhold. Flere sekretariat har nok ikke utgifter til husleie. Vi er også avhengig av ferje og har relativt lange reisestrekninger, vi kan derfor ha noe høyere reisekostnader enn en

del andre sekretariat. Når det gjelder lønnsnivå, så ligger vi i det nedre sjiktet. Det er også å merke at regnskapet i 2016 viste et mindreforbruk på 185 000,- som ikke fanges opp. På NKRFs årsmøte ble det behandlet et forslag, lagt frem fra et revisjonsselskap, om redusert kontingent for deltakere i NKRFs benchmarkingsundersøkelse. Styret i NKRF la frem forslag om utvikling av benchmarkingsundersøkelsen og oppdeling av KOSTRA-funksjon 110 (kontroll og revisjon). Årsmøtet gikk imot forslaget om redusert kontingent for deltakere i benchmarkingsundersøkelsen. Det ble derimot gitt støtte til styrets forslag om utvikling av benchmarkingsundersøkelse og oppdeling av KOSTRA-funksjon 110.

Selv om det er en del faktorer som spiller inn og gjør det vanskelig å sammenligne, så opplever daglig leder benchmarking å være et nyttig instrument for å vurdere selskapets utgiftsnivå. Daglig leder vil derfor anbefale at en også for fremtiden fortsetter å sende inn informasjon om Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal.

Jane Anita Aspen
daglig leder

Fra: Bjørn Bråthen <bjorn.brathen@nkrf.no> på vegne av Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) <post@nkrf.no>
Sendt: 23. mai 2018 10:23
Til: Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)
Emne: Informasjon fra NKRFs kontrollutvalgskomite om benchmarking av sekretariater
Vedlegg: Benchmarking for 2016.pdf

Til deltakerne i NKRFs benchmarking av kontrollutvalgssekretariater

Kontrollutvalgskomiteen takker for at ditt selskap har deltatt i undersøkelsen. Vi tenker at informasjon om kostnadssiden er nyttig for selskapenes ledere, for styret og eierne, og kan gi input til å utvikle tjenesten.

Vi vil knytte noen kommentarer til det innsamlede materialet (se vedlegg).

- Lønnskostnaden ligger i gjennomsnitt på 735 000 pr. medarbeider. I utgangspunktet er det å forvente at lønnsutgiftene er høyere på Østlandet (og kanskje i Rogaland?). Det er imidlertid variasjon i tallene som ikke er lett å forklare.
- Styreutgiftene varierer en del. Kan henge sammen med antall styremedlemmer og antall møter.
- Over 80 prosent av utgiftene går til lønn. Dette er høyt, men naturlig for kunnskapsbedrifter som våre.
- Motsatt når det gjelder (øvrige) driftsutgifter. Her ligger det ulike subsidieelement som lav husleie, lave kostnader til regnskapsføring, IT-drift etc. På den annen side kan det være store variasjoner i for eksempel reiseutgifter til utvalgsmøter avhengig av hvilke oppdrag man har.
- Kursutgifter varierer fra 30 000 pr. ansatt til 10 000. Kan det ligge transportkostnader som forstyrrer bildet her? Uansett er dette kun en indikator på kompetanseutvikling som sådan. Selskapene kan bruke mye tid på dette internt.
- Produksjonstall bør innhentes i fremtiden: Antall saker totalt, antall utredninger, forundersøkelser OA mv. utover saksutredning.
- Utgifter pr. innbygger bør beregnes.
- Utgifter pr. oppdrag er også interessant (litt frem i tid).

Vi ser også andre svakheter i det innsamlede materialet. For å bruke ROKUS som eksempel: Hvis vi tar de totale driftsutgiftene og trekker fra utgifter til lønn, kurs og styret, står vi igjen med en driftsutgift på 712 000, noe som er betydelig over regnskap. Vi betalte imidlertid 329 000 kroner tilbake til eierne i 2016, noe som ikke kommer frem av tallene.

Vi har kommet til at vi burde spurt om tall på KOSTRA-kodenivå, for å være sikker på å få mer sammenlignbare tall. Dette vil vi gjøre til neste år.

Ha en god dag!

Vennlig hilsen
Norges Kommunerevisorforbund
Telefon 23 23 97 00
Postboks 1417 Vikt 0115 Oslo

Originalt skrevet 2010 af:
www.nkrf.no

Ta miljøhensyn – vurder om du virkelig må skrive ut denne e-posten!

Følg NKRF på [twitter.com/nkrf](#)

Følg NKRF på [facebook.com/nkrf](#)

Abonner på [nyhetsbrevet](#) vårt

Les mer om [miljømerket](#) på [www.miljo.no](#)

Benchmarking av kontrollutvalgssekretariatenes utgifter 2016

(alle tall i hele tusen)

Sekretariat antall KU	Totale utgifter	Lønns- utgifter	Kurs- utgifter	Styre- utgifter	Antall medarb.	Lønnsnivå pr. medarb.	Kursutgifter pr. medarb	Driftsutgifter pr. medarb.		OA ja/nei	ESK ja/nei
Haugaland KUS IKS 10	1 757	1 509	40	33	2,00	755	20	88		j/n	n
Kontrollutvalg Fjell IKS 9	1 476	952	23	13	1,50	635	15	325		n	n
KUS for Romsdal 9	2 221	1 289	50	80	2,00	645	25	401		n	n
Indre Helgeland KUS 7	956	867	12	23	1,00	867	12	54		j	n
Glåmdal Sekretariat IKS 7	1 724	1 250	16	45	1,68	744	10	246		j	n
KUS i Sør-Østerdal 5	750	440	1	33	1,00	440	1	277		n	n
KUS Innlandet 5	2 076	1 862	50	57	2,00	931	25	54		j	n
KUBIS 17	3 024	2 429	55	72	3,00	810	18	156		n	n
Rogaland KUS 17	3 010	1 900	51	60	3,00	633	17	333		—	—
KUS i Lofoten 6	1 095	875	13	12	1,00	875	13	195		j	j
Temark IKS 34	6 691	4 612	70	15	6,00	769	12	332		n	n
KUSEK IKS 10	2 035	1 333	23	31	2,00	667	12	324		j	n
Rokus IKS 15	3 104	2 163	82	147	3,00	721	27	237		j	n
Trondheim kommune 1	1 655	1 444	60	0	2,00	722	30	76		n	n

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Motedato
ST 14/18	Styret for KU-sekretariatet	5.9.2018

ØKONOMIRAPPORT PR. 31. JULI 2018

Daglig leders innstilling

Økonomirapport pr. 31.07.18 tas til orientering.

Saksopplysninger

Budsjett for 2018 ble vedtatt i styresak ST 10/17. Vedtektene § 9 omhandler daglig leders orientering til styre om bl.a. økonomi.

Vedlagt følger:

- Økonomirapport pr. 31.7.2018

VURDERING

1. LØNN- OG SOSIALE UTGIFTER

Pensjonsutgiftene ser ut til å bli mer i samsvar med budsjett enn tidligere år. Det er for 2018 budsjettert 35 000,- mindre til pensjon enn for 2017. Pensjonsutgiftene ble i 2017 ca. 70 000,- lavere enn budsjettert. Avviket i 2017 skyldes bl.a. at pensjonen ikke er regnskapsført i forhold til aktuarberegning, men bare faktisk betalt pensjonspremie jf. opplysninger i note til regnskap. Regnskapsfører vil fra 2018 føre dette i forhold til GKRS.

2. KJØP AV VARER OG TJENESTER

Noen utgifter får vi faktura på bare en gang i året, dette gjelder art 13512 Kjøp av tjenester fra andre (Molde) kommuner. Denne regningen får vi ved årsskifte, men før regnskapsavslutning. Periodiseringen blir derfor noe misvisende.

Godtgjørelse til folkevalgte kommer også på slutten av året. Utgiftene til opplæringssamlingen for kontrollutvalgsmedlemmene er heller ikke påløpt enda, da den skal gjennomføres i november.

Det store avviket på art 12721 skyldes at det i budsjettet for 2018 er budsjettert med 50 000,- til etablering av saks- og arkivsystem. Det er forsinkelser i denne prosessen, og det vil ikke påbeløpe utgifter til saks- og arkivsystem i 2018.

Det er også budsjettert med månedlige kostnader til bruk av saks- og arkivsystem, som heller da ikke er påbeløpt.

Det er ikke budsjettert midler til etablering av personvernombudstjenste i 2018, men det vurderes å kunne dekkes innenfor sekretariatets samlede budsjett.

Dersom styret velger å inngå avtale med FKT om personvernombudstjenester, så vil det faktureres kr 18 000,- brutto for registrering, tilrettelegging og etablering av rutiner for personvernombudet.

3. INNTEKTER

Refusjon fra deltakerkommunene i henhold til kostnadsfordelingen i vedtektenes § 2, er budsjettert til kr 2 225 000.-.

Totalkostnad for drift av sekretariatet for 2018 er kr 2 437 000,-. Det ble budsjettert med bruk av disposisjonsfond.

Det ser ut til at regnskapet vil få et lite mindreforbruk i forhold til budsjett.

Jane Anita Aspen
daglig leder

45 KONTR.UTV.SEKRETARIATET FOR ROMSDAL (2018) - År/Periode 201813.08.2018

	Regnskap 2018	Per.b(end) 2018	Avvik(per.) 0	Buds(end) 2018
Ansvar: 12710 KONTROLLUTVALGSSEKRETA				
10111 LØNN FASTE STILLINGER	715.881	734.118	18.237	1.362.000
10811 GODTGJØRELSE FOLKEVALGTE	0	39.000	39.000	78.000
10812 TAPT ARB.FORTJENESTE FOLKEVALGT	0	5.000	5.000	10.000
10911 PENSJONSANDEL - KLP	116.331	102.083	-14.247	175.000
10915 BRUK AV PREMIEFOND - KLP/MKP	0	-1.167	-1.167	-2.000
10917 TILSK SIKR.ORDNING OVF.AVTALE MKF	984	292	-692	500
10951 GRUPPELIVSFORSIKRING, AVG.PL	1.260	1.167	-93	2.000
10952 T-YRKESSKADEFORSIKRING, AVG.PL	700	583	-117	1.000
10991 ARBEIDSGIVERAVGIFT	118.823	128.552	9.729	238.500
11001 KONTORMATERIELL	0	2.917	2.917	5.000
11002 ABONNEMENT, TIDSSKRIFTER, FAGLIT	2.217	2.333	116	4.000
11152 KOMMUNAL BEVERTNING	900	1.167	267	2.000
11220 GAVER TIL ANSATTE	0	583	583	1.000
11231 HOTELL- OG OPPHOLDSUTG., IKKE OPI	0	292	292	500
11299 ANDRE UTGIFTER	0	5.833	5.833	10.000
11309 BANKOMKOSTNINGER	1.423	292	-1.132	500
11412 INFORMASJON/HJEMMESIDE	0	292	292	500
11422 GAVER IKKE ANSATTE, REPRESENTAS	0	292	292	500
11501 KURS/KONFER. INKL. REISE/OPPH-IKKE	44.214	40.833	-3.381	70.000
11511 INTERN OPPLÆR.VIRKSOMHET - IKKE (	0	17.500	17.500	30.000
11601 REISE-KOSTGODTGJ - OPPGAVEPL/AV	21.873	20.417	-1.457	35.000
11602 REISEGODTGJ - OPPGAVEPL/AVG.PL	3.144	1.750	-1.394	3.000
11650 TELEFONGODTGJ - OPPG.PL/AVG.PL	4.200	4.667	467	8.000
11731 REISEUTG (IKKE KURS) - IKKE OPPG.PL	10.562	11.667	1.105	20.000
11852 YRKESSKADEFORSIKRING/SYKDOM, IK	1.042	583	-459	1.000
11853 KOLLEKTIV FRITIDSULYKKE/FRIVILLIG	-62	0	62	0
11855 ADM.TILSKUDD SIKR.ORDNINGEN KLP,	10	292	282	500
11901 HUSLEIE	52.500	59.500	7.000	102.000
11952 KONTINGENTER	25.843	15.750	-10.093	27.000
11961 ÅRSLISENS, KJØP/OPPGRADERING AV	6.751	6.417	-335	11.000
12001 KJØP INVENTAR OG UTSTYR	0	5.833	5.833	10.000
12004 KJØP AV DATAMASKINER/IKT-UTSTYR	0	8.167	8.167	14.000
12201 LEIE/LEASING AV DRIFTSMIDLER	8.043	4.667	-3.377	8.000
12601 KJØPTE RENGJØRINGSTJENESTER BY	8.420	15.167	6.747	26.000
12721 ANDRE KONS.TJENESTER/HONORAR, I	8.500	34.125	25.625	58.500
13512 KJØP AV TJENESTER FRA ANDRE KOM	0	57.167	57.167	98.000
14290 BETALT MVA DRIFT	8.345	7.583	-762	13.000
14501 OVERF MOMSKOMP TIL MOLDE KOMMUN	0	7.583	7.583	13.000
14701 OVERFØRING TIL ANDRE	1.293	0	-1.293	0
15009 ANDRE RENTEUTGIFTER	4	0	-4	0
15401 AVSETNING DISPOSISJONSFOND	261.846	0	-261.846	0
16212 PURREGEBYR	150	0	-150	0
17290 KOMPENSERT MVA DRIFT	-8.345	-7.583	762	-13.000
17801 REFUSJON FRA DELTAKENDE KOMMUN	-2.225.000	-2.225.000	0	-2.225.000
19001 RENTER BANKINNSKUDD	-19.148	0	19.148	0
19301 DISP AV TIDL ÅRS IKKE DISP OVERSKU	-261.846	0	261.846	0
19401 BRUK AV DISPOSISJONSFOND	0	0	0	-199.000
Sum ansvar: 12710 KONTROLLUTVALGSSEKR	-1.089.142	-889.289	199.853	0
TOTALT	-1.089.142	-889.289	199.853	0

45 KONTR.UTV.SEKRETARIATET FOR ROMSDAL (2018) - År/Periode 201813.08.2018

Bruker: JANEÅ

Klokken: 13:12

Program: XKOST-A1 Versjon: 16

Budsjettoppfølging

Lagrede utvalg: <Sist brukte utvalgsverdier>

Selskap: 45 KONTR.UTV.SEKRETARIATET FOR ROMSDAL

Rapporttype:

Region: 0 KONTR.UTV.SEKRETARIATET FOR ROMSDAL

År/Periode: 2018 1 7 ☐ Ta med IB

Sortering/Gruppering Kolonneinnhold

Budsjettområde

Kolonne	1	2	3	4	5	6
Innhold	Regnskap	Periodebudsjett	Avvik	Budsjett	<Ikke valgt>	<Ikke valgt>
År	2018	2018	0000	2018	0000	0000
Versjon						
Hele turen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Dr. poster	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Endringer	☐	☒	☐	☒	☐	☐
Uttrykk			2-1			

Sidaskift på nivå: 0 ☐ Skriv ut linjer med null i beløp

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Motedato
ST 15/18	Styret for KU-sekretariatet	5.9.2018

BUDSJETT FOR 2019

Daglig leders innstilling

1. Det framlagte forslag til budsjett for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal for 2019 godkjennes.
2. Daglig leder gis fullmakt til å omprioritere innenfor ansvarsområdets budsjetttramme.

Utgiftene fordeles på kommunene etter en prosentvis andel beregnet etter folketallet pr. 1. januar 2018 – jfr. vedlegg

Saksopplysninger

Vedtektenes § 2 regulerer bestemmelsene for behandling av samarbeidets budsjett.

Budsjett for kontroll og tilsyn skal vedtas av kommunestyrene i de samarbeidende kommunene. Budsjett for sekretariatet er en av tre faktorer i dette budsjettet; de andre to er budsjett for revisjon og budsjett for kontrollutvalgets egen virksomhet.

Vedlagt følger:

- Forslag til budsjett for 2019
- Oversikt over kostnadsfordeling 2019 og 2018

VURDERING

Vedtektene sier at mindreforbruk skal avsettes til disposisjonsfond. Det har vært mindreforbruk både i 2014, 2015, 2016 og 2017.

- 2014 – kr 371 270,-
- 2015 – kr 227 497,-
- 2016 – kr 184 827,-
- 2017 – kr 261 846,-

Det samlede disposisjonsfondet per 31.12.2017 er på 1 045 440,-.

I budsjettet for 2018, var det budsjettert med bruk av kr 200 000,- fra disposisjonsfondet.

Daglig leder mener at det ikke er noe mål at samarbeidet skal bygge seg opp et stort disposisjonsfond, målet er å gå i balanse. Det er likevel nødvendig med en viss buffer. Særlig sett i lys av usikkerhet i forbindelse med kommunereform og den videre fremtiden til selskapet.

Daglig leder har derfor budsjettert med bruk av kr 200 000,- av disposisjonsfondet også i 2019.

1. LØNN OG SOSIALE UTGIFTER

Lønn og sosiale utgifter er for 2019 satt opp med en budsjetttramme på kr 1 896 500.- mot 1 865 000.- i 2018.

Det er tatt høyde for en lønnsvekst for 2019 på ca. 2,8 %, som samsvarer lønnsveksten i det sentrale oppgjøret i 2018.

Antatt pensjonspremie er beregnet av lønnsgrunnlaget. Regnskapet for 2016 og 2017 viste at pensjonskostnadene ble en god del lavere enn budsjettet. Noc av dette skyldes måten det er regnskapsført på. Vi har ikke mottatt premieprognose for 2019 enda, men ut fra regnskapet så langt, så er det å anta at budsjettposten for 2018 vil være nærmere balanse.

2. KJØP AV VARER OG TJENESTER

Det er samlet budsjettet med 561 500,- til kjøp av varer og tjenester, mot 572 000,- for 2018. Siden det er lite trolig at innføringen av elektronisk saks- og arkivsystem gjennomføres i 2018, så må det også for 2019 budsjettet med 50 000,- til etableringen.

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal har inngått en fremleieavtale med Molde Eiendom KF knyttet til lokalene i Hamnegata 35. Husleien justeres årlig per 15. nov i henhold til SSBs konsumprisindeks. Framleieavtalen gjelder til 15.11.2021, men avtalen kan sies opp med 1 års oppsigelsesfrist dersom Kontrollutvalgssekretariatet opphører, eller grunnet andre organisatoriske forhold av vesentlig betydning.

Dersom det vil være behov for utskiftning av PC eller skjerm, så vil vi bli belastet for dette. Utstyret på den ene kontorplassen begynner å bli så gammelt at det er fare for at noe snart må skiftes ut. I tillegg må vi anskaffe en skanner i forbindelse med etablering av elektronisk saks og arkivsystem. Når sekretariatet tar i bruk elektronisk saks og arkivsystem, så blir det også vurdert som hensiktsmessig at det kan innkjøpes nettbrett til sekretariatets ansatte som kan benyttes under avvikling av kontrollutvalgsmøtene.

Som det fremgår av økonomirapport pr. 31.7.2018, så er prosessen med etablering av elektronisk- saks og arkivsystem forsinket. Det er derfor ikke avklart hvilke etableringskostnader som kommer for å sette opp egne separate arkivdeler for oss. Det stipulerte beløpet på 50 000,- videreføres derfor fra 2018 til 2019.

Det er noen kostnader som er uavklarte, og som det ikke er lagt inn egne poster for i budsjettet; Dette gjelder en evt. ansvarsforsikring. Dersom det blir anbefalt at sekretariatet har dette, så forutsettes det at utgifter til dette dekkes innenfor budsjett.

Det er lagt inn en ny post 13700 Kjøp fra andre (private) -- Det har de siste årene vært et økende behov for avklaring av juridiske problemstillinger. Det er derfor ønskelig at det settes av midler slik at det er mulighet til å kjøpe noen like tjenester ved behov. Utgifter til tjenester til personvernombud budsjetteres også her.

3. INNTEKTER

Refusjon fra alle kommunene i henhold til kostnadsfordelingen i vedtektenes § 2 er budsjettet til kr 2 235 000.- for 2019.

Av vedtektene framgår det at den enkelte kommunes kostnadsandel skal beregnes etter folketallet i den enkelte kommune pr. 1. januar foregående år. Fordelingen framgår av vedleggene. Folketallsopplysningene er hentet fra Statistisk Sentralbyrå sin oversikt.

Jane Anita Aspen
daglig leder

Kontrollutvalgssekretariatet - Budsjett 2019

Ansvar: 12710 SEKRETARIAT KONTROLLUTVALG

Tjeneste: 1100 KONTROLL OG REVISJON

Budsjett 2019

Budsjett 2018 Regnskap 2017

10111	LØNN FASTE STILLINGER	1 400 000		1 362 000	1 316 948
10531	HONORARER -TREKKPLIKTIG	0		0	12 000
10811	GODTGJØRELSE TIL STYRET	78 000		78 000	55 000
10812	TAPT.ARB.FORTJENESTE FOLKEVALGTE	10 000		10 000	4 939
10911	PENSJONSANDEL - KLP	175 000		175 000	138 559
10915	BRUK AV PREMIEFOND - KLP	-6 000		-2 000	-5 107
10917	TILSK SIKR. ORDNING OV.F. AVTALE KLP - AVG.PL	1 000		500	944
10951	GRUPPELIVSFORSIKRING	2 500		2 000	2 137
10952	T-YRKESKADFORSIKRIN, AVG. PL	1 000		1 000	648
10991	ARBEIDSGIVERAVGIFT	235 000		238 500	216 585
	SUM LØNN OG SOSIALE TJENESTER	1 896 500		1 865 000	1 742 653
11001	KONTORMATRIELL	3 000		5 000	648
11002	ABONNEMENT, TIDSSKRIFTER, FAGLITERATUR	5 000		4 000	4 359
11152	KOMMUNAL BEVERTNING	2 000		2 000	700
11220	GAVER TIL ANSATTE	1 000		1 000	745
11231	HOTELL OG OPPHOLDSUTGIFTER, IKKE OPPGAVEPLIKTIG	1 500		500	1 272
11299	ANDRE UTGIFTER	10 000		10 000	0
11307	ELEKTRONISKE TRANSAKSJONSKOSTNADER	0		0	108
11309	BANKOMKOSTNINGER	1 000		500	835
11422	GAVER TIL IKKE ANSATTE	500		500	0
11412	INFORMASJON/HJEMMESIDE	0		0	96
11501	KURS/KONFER. INKL.REISE/OPPH-IKKE OP	80 000		70 000	69 484
11511	INTERNOPPLÆRING, VIRKSOMHET	5 000		30 000	3 150
11601	REISE-KOSTGODTGJ - OPPGAVEPL/AVGFRITT	35 000		35 000	26 173
11602	REISEGODTGJ - OPPGAVEPL/AVG.PL	5 000		3 000	1 596
11650	TELEFONGODTGJ - OPPGPL/AVGPL	8 000		8 000	7 200

11731 REISEUTG (IKKE KURS) - IKKE OPPGPL
 11852 YRKESKADDEFORSIKRING/SYKDOM, IKKE AVG.PL
 11855 ADM. TILSKUDD SIKR.ORDNINGEN KLP, IKKE AVG.PL
 11901 HUSLEIE
 11952 KONTINGENTER
 11961 ARSLISENS, KJØP/OPPGRAD AV DATAPROGRAM
 12001 KJØP AV INVENTAR OG UTSTYR
 12004 KJØP AV DATAMASKINER/IKT-UTSTYR
 12201 LEIE/LEASEING AV DRIFTSMIDLER
 12601 KJØP AV RENGJØRINGSTJENESTER - BYGG
 12721 ANDRE KONS.TJENESTER/HONORAR, IKKE OPPG.P.
 13512 KJØP AV TJENESTER FRA ANDRE (KOMMUNER)
 13700 KJØP AV TJENESTER FRA ANDRE (PRIVATE)
 14290 BETALT MVA. DRIFT
 14501 OVERF. MOMSKOMP. TIL MOLDE KOMMUNE
 14701 OVERFØRING TIL ANDRE
 15009 ANDRE RENTEUTGIFTER

SUM VARER OG TJENESTER

SUM DRIFTSUTGIFTER

17290 KOMPENSERT MVA. DRIFT
 17501 REFUSJON FRA KOMMUNENE
 19001 RENTER BANKINNSKUDD
 19401 BRUK AV DISPOSISJONSFOND
 SUM DRIFTSINNTEKTER

INVESTERINGSUTGIFTER

EGENKAPITALTILSKUDD KLP
 BRUK AV DISPOSISJONSFOND
 SUM INVESTERINGSUTGIFTER

20 000		20 000	7 438
1 500		1 000	1 029
500		500	9
102 000		102 000	90 000
27 000		27 000	25 681
11 000		11 000	9 002
3 000		10 000	0
14 000		14 000	0
8 000		8 000	5 478
26 000		26 000	25 260
58 500		58 500	8 500
98 000		98 000	95 000
25 000		0	0
10 000		13 000	7 678
0		13 000	7 678
0			813
0			286
561 500		571 500	400 218
2 458 000		2 437 000	2 142 871
-10 000		-13 000	-7 678
-2 235 000		-2 225 000	-2 375 000
-15 000			-22 037
-198 000		-199 000	0
-2 458 000		-2 437 000	-2 404 715

2 000		1 000	
-2 000		-1 000	
0		0	

KONTROLLUTVALGSSEKRETARIATET FOR ROMSDAL

KOSTNADSFORDELING 2019 OG 2018

Kommune	Folketall 01.01.18	Fordeling %	Budsjett 2019	Folketall 01.01.17	Fordeling %	Budsjett 2018
Aukra	3 557	5,0	111 750	3 547	5,0	111 250
Eide	3 440	5,0	111 750	3 454	5,0	111 250
Fræna	9 775	14,0	312 900	9 741	14,0	311 500
Gjemnes	2 623	4,0	89 400	2 611	4,0	89 000
Molde	26 900	38,0	849 300	26 822	38,0	845 500
Nesset	2 946	4,0	89 400	2 963	4,0	89 000
Rauma	7 507	11,0	245 850	7 503	11,0	244 750
Sunndal	7 119	10,0	223 500	7 126	10,0	222 500
Vestnes	6 559	9,0	201 150	6 577	9,0	200 250
Sum	70 426	100,0	2 235 000	70 344	100,0	2 225 000
Sum inntekter			2 235 000			2 225 000

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
ST 16/18	Styret for KU-sekretariatet	5.9.2018

KONTROLLUTVALGSSEKRETARIATET FOR ROMSDAL ETTER 1.1.2020 - FREMDRIFTSPLAN

Daglig leders innstilling

1. Styret godkjenner daglig leder sitt utkast til fremdriftsplan med endelig avklaring av framtidig struktur i styremøte i mars 2019. Styreleder og daglig leder vil vurdere behov for eventuelle ekstramøter.
2. Styret ber daglig leder informere samarbeidskommunene om den pågående prosessen.

Saksopplysninger

Kommunene har de siste årene arbeidet med kommunereform, som har resultert i at Stortinget har gjort vedtak om at Molde, Nesset og Midsund blir sammenslått til en kommune. Det samme blir Fræna og Eide kommune. Kommunene blir sammenslått med virkning fra 1.1.2020. De andre kommunene knyttet til sekretariatet fortsetter så langt vedtatt, som egne kommuner.

Dette gir utfordringer og muligheter for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal fra 1.1.2020, som styret må ta stilling til.

Styret innledet en diskusjon om saken i styremøte 13.12.2017, sak 19/17. Det ble da fattet følgende vedtak:

1. *Styret har drøftet ulike aktuelle problemstillinger knyttet til mulig organisering av Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal etter 01.01.2020.*
2. *Styret forutsetter at Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal opprettholdes minimum med dagens omfang og personalressurs.*

I styremøte 25.4.2018, sak 06/18, ble det fattet følgende vedtak:

Kontrollutvalgslederne i de kommunene som skal sammenslås, oppfordres til å følge opp sak om fremtidig sekretariatsordning for den nye kommunen.

VURDERING

Kommunesammenslåingene gjør at det uansett blir endring i samarbeidspartnere, og vedtektene til selskapet må derfor revideres og godkjennes på nytt av de samarbeidende kommunestyrene.

Vurdering av tidsplan

Selskapets vedtekter sier følgende:

§ 11 Endring av vedtektene

Disse vedtektene gjelder fra og med 28.08.2013. Forslag om vedtektsendringer skal behandles av styret før det sendes kommunene til behandling. Endringer gjelder fra og med den 1. i påfølgende måned etter at de er godkjent av kommunestyrene i deltakerkommunene.

§ 12 Uttreden

Uttreden av samarbeidet kan skje med virkning fra og med 1. januar ett år etter at skriftlig varsel har kommet fram til deltakerne.

§ 13 Oppøsning

Oppøsning av samarbeidet kan skje med virkning fra og med 1. januar ett år etter at kommunestyrene i alle deltakerkommunene har gjort vedtak om det. Oppøsning krever at alle deltakerne er enige.

Det betyr at betyr at kommunene må gjøre sine avklaringer innen 31.12.2018, dersom de skal gjøre seg gjeldene fra 1.1.2020.

Daglig leder skisserer følgende fremdrift i arbeidet:

September 2018

- Styremøte 5.9.2018.
- Informasjon til kommunene om pågående prosess.

November 2018

- Styremøte 21.11.2018.
- Informasjon om innstillinger/vedtak om sekretariatsordning og sekretær fra sammenslåingskommune.

Desember 2018 – Mars 2019

- Oppfølging ved daglig leder og styreleder, avhengig av konklusjoner og oppdrag gitt i styremøte 21.11.2018.

Mars 2019

- Styremøte med målsetting om avklaring av fremtidig sekretariatsorganisering.

September 2019

- Styremøte med budsjett for 2020.

Ny kommunelov

Organisering etter nåværende § 27, blir ikke mulig når den nye kommuneloven blir satt i verk. § 17-1 i den nye kommuneloven, gir oversikt over samarbeidsformer.

§ 17-1 Interkommunalt samarbeid

Kommuner og fylkeskommuner kan utføre felles oppgaver gjennom et interkommunalt samarbeid.

Et interkommunalt samarbeid skal foregå gjennom et interkommunalt politisk råd, kommunalt oppgavefellesskap, vertskommunesamarbeid, interkommunalt selskap, aksjeselskap eller samvirkeforetak, en forening eller på en annen måte som det er rettslig adgang til.

Lovproposisjonen fra Kommunal og Moderniseringsdepartementet legger opp til overgangstid for nåværende § 27-samarbeid. Samarbeidene må være omdannet til enten regionråd eller kommunalt oppgavefellesskap senest 4 år etter at lova trådte i kraft. Det er også føringer på fremgangsmåten ved endring til andre organisasjonsformer eller oppløsning av selskap.

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal må dermed omdannes innen 4 år etter at den nye kommuneloven har trådd i kraft. Daglig leder ser det som naturlig at prosessen med denne omdannelsen kjøres parallelt med godkjenning av nye vedtekter. Dette må gjøres av de nye kommunestyrene etter 1.1.2020, da dette ikke kan delegeres til fellesnemdene

Jane Anita Aspen
daglig leder

Styret
for Kontrollutvalgssekretariatet
for Romsdal

Saksmappe: 2018-1500/02
Arkiv: 026
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 28.8.2018

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
ST 17/18	Styret for KU-sekretariatet	5.9.2018

REFERAT OG ORIENTERINGER

Daglig leders innstilling

Referat- og orienteringssakene tas til orientering.

Saksopplysninger

Referatsaker:

RS 03/18 **Uavhengig revisors beretning**, underskrevet revisjonsberetning datert 2.5.2018 fra KPMG (vedlagt).

Orienteringssaker:

Jane Anita Aspen
daglig leder

Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av samarbeidets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om samarbeidets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av samarbeidets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Molde 2. mai 2018
KPMG AS

Arne H. Sæther
Statsautorisert revisor

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
ST 18/18	Styret for KU-sekretariatet	5.9.2018

EVENTUELT

Daglig leders innstilling

Under Eventuelt ble følgende tema tatt opp:...

Saksopplysninger

Etter vedtak i styret bør det være mulig for den enkelte representant å kunne ta opp saker til drøfting i styrets møter. Det ble i styrets møte 28.8.2013 bestemt at dette skal være en fast ordning i styrets møter.

Følgende saker er innmeldt til dagens møte:

- **Statusoppdatering fra sekretariatet**
- **Erfaringsutveksling**

VURDERING

Dersom det er saker styremedlemmene ønsker å kommentere, stille spørsmål ved eller ta opp i dette møtet, kan disse bli fremmet under sak Eventuelt.

Dersom møtedeltagerne har saker de ønsker å ta opp under Eventuelt, bes dette meldes inn på forhånd, eller ved starten av møtet.

Jane Anita Aspen
daglig leder